

AGENȚIA DE DEZVOLTARE REGIONALĂ SUD

R A P O R T

privind implementarea Planului de activitate pentru anul 2012

Ianuarie 2013

CUPRINS

Acronime	3
Introducere.....	4
Sumar executiv.....	5
Obiectivul 1. Consolidarea procesului de planificare strategică și programare	7
1.1. <i>Actualizarea SDR Sud</i>	<i>7</i>
1.2. <i>Elaborarea POR Sud 2013-2015</i>	<i>8</i>
1.3. <i>Actualizarea Planului Operațional Regional Sud 2010-2012</i>	<i>10</i>
1.4. <i>Elaborarea studiilor și analizelor pentru Regiunea de Dezvoltare Sud.....</i>	<i>11</i>
1.5. <i>Corelarea SDR Sud cu documentele de politici în vigoare.....</i>	<i>14</i>
1.6. <i>Asigurarea secretariatului pentru activitatea CRD Sud</i>	<i>15</i>
1.7. <i>Monitorizarea și evaluarea SDR și POR</i>	<i>17</i>
Obiectivul 2: Asigurarea unui management eficient al procesului de implementare, dezvoltare și identificare a proiectelor de dezvoltare regională	18
2.1. <i>Implementarea și monitorizarea proiectelor de dezvoltare regională</i>	<i>18</i>
2.2. <i>Asistarea la nivelul RDS a lansării Apelului II de Propuneri de Proiecte</i>	<i>26</i>
2.3. <i>Monitorizarea, evaluarea și raportarea asupra proiectelor implementate în RDS</i>	<i>28</i>
Obiectivul 3. Planificarea, organizarea și administrarea procedurilor de achiziții publice.....	29
Obiectivul 4. Asigurarea managementului financiar eficient în activitatea ADR Sud și implementarea mecanismelor de finanțare a programelor și proiectelor de dezvoltare regională.....	30
Obiectivul 5. Promovarea imaginii Regiunii de Dezvoltare Sud și realizarea principiilor de asigurare a transparenței în activitățile ADR Sud	31
Obiectivul 6. Colaborarea cu partenerii de dezvoltare și atragerea investițiilor în vederea implementării proiectelor în RDS	33
6.1. <i>Colaborarea cu partenerii de dezvoltare</i>	
<i>Cooperarea cu GIZ</i>	<i>33</i>
<i>Cooperarea cu EPTISA.....</i>	<i>35</i>
<i>Cooperarea cu Agenția Cehă pentru Dezvoltare</i>	<i>35</i>
6.2. <i>Promovarea potențialului și atragerea investițiilor în RDS</i>	
6.3. <i>Schimb de experiență internațională</i>	<i>38</i>
Concluzii.....	41

Acronime

ADR	Agenția de Dezvoltare Regională
ACD	Agenția Cehă pentru Dezvoltare
APDM	Compania Națională Administrația Porturilor Dunării Maritime Galați
AAC	Aprovizionarea cu Apă și Canalizare
AAP	Academia de Administrare Publică
APL	Administrația Publică Locală
APP	Apel de Propuneri de Proiecte
CBC	Cooperare Transfrontalieră
CNCDR	Consiliul Național de Coordonare a Dezvoltării Regionale
CRD	Consiliul Regional pentru Dezvoltare
COWANDA	Convenție pentru Managementul Deșeurilor pentru Navigația interioară pe Dunăre
CR	Consiliul Raional
DGDR	Direcția Generală Dezvoltare Regională
DR	Dezvoltare Regională
DUP	Documentul Unic de Program
EE	Eficiența Energetică
EPTISA	Companie Spaniolă Internațională de Consultanță
ENPI	Instrumentul <i>European de Vecinătate și Parteneriat</i>
FNDR	Fondul Național de Dezvoltare Regională
GIZ	Agenția de Cooperare Internațională a Germaniei
GOPA	Agenția pentru Organizare, Planificare și Educație
MDRC	Ministerul Dezvoltării Regionale și Construcțiilor
MDS	Managementul Deșeurilor Solide
MIEPO	Organizația de Atragere a Investițiilor și Promovare a Exportului din Moldova
ONG	Organizație Non – Guvernamentală
POR	Planul Operațional al Regiunii
RDS	Regiunea de Dezvoltare Sud
SDR	Strategia de Dezvoltare Regională
SNDR	Strategia Națională de Dezvoltare Regională

Introducere

Regiunea de Dezvoltare Sud (RDS) este un subiect al dezvoltării regionale care determină cadrul de planificare, evaluare și implementare a dezvoltării regionale în partea de sud a țării.

În componența RDS intră 8 raioane: Cahul, Cantemir, Cimișlia, Căușeni, Basarabeasca, Leova, Taraclia și Ștefan-Vodă.

Suprafața totală a regiunii este de 7379 km² sau 24,2% din suprafața totală a țării. Populația regiunii este de 540,7 mii persoane (conform situației din 01.01.2012). Din regiune fac parte 187 administrații publice locale de nivelul I și 8 administrații publice locale de nivelul II, care cuprind 284 localități rurale și 10 orașe.

Centrul administrativ al RDS este or. Cimișlia.

Cadrul instituțional al RDS este reprezentat de Consiliul Regional pentru Dezvoltare Sud (CRD Sud) și Agenția de Dezvoltare Regională Sud (ADR Sud).

CRD Sud este o structură funcțională deliberativă la nivelul regiunii de dezvoltare, constituită pentru coordonarea și promovarea obiectivelor politicii de dezvoltare regională la nivel local. CRD Sud întrunește 32 membri, reprezentanți ai APL de nivel I și II din cele 8 raioane ale RDS, reprezentanți din rândul antreprenorilor și activiștilor societății civile din regiune.

ADR Sud este o instituție publică, non-profit, cu personalitate juridică, care funcționează în domeniul dezvoltării regionale și care reprezintă executivul CRD Sud.

ADR Sud are rolul de a contribui la dezvoltarea durabilă și echitabilă a întreg teritoriului regiunii, urmărind înlăturarea dezechilibrelor dintre diferitele zone ale acesteia în favoarea locuitorilor ei.

Principalul document care identifică prioritățile și măsurile de implementare a politicii de dezvoltare regională în cadrul RDS este **Strategia de dezvoltare regională Sud 2010-2016**, care cuprinde 4 domenii majore de intervenție:

- *reabilitarea infrastructurii fizice;*
- *diversificarea economiei și susținerea dezvoltării sectorului privat;*
- *îmbunătățirea factorilor de mediu și a atractivității turistice;*
- *sporirea eficienței energetice și utilizarea surselor de energii regenerabile.*

Planul Operațional Regional Sud (POR Sud) reprezintă planul de implementare a Strategiei de dezvoltare regională, prevăzut pentru o perioadă de 3 ani. POR conține programe, proiecte și activități prioritare.

Planul anual de activitate al ADR Sud este un document de planificare pe termen scurt, compus din activități, care fiind realizate, asigură implementarea POR și a SDR Sud.

Sumar executiv

Prezentul raport este o trecere sumară în revistă a principalelor activități realizate de ADR Sud în perioada ianuarie - decembrie 2012 conform planului de activitate aprobat, precum și a rezultatelor obținute în această perioadă.

Activitatea agenției pe parcursul anului a fost îndreptată spre realizarea cu succes a SDR Sud ca parte integrantă a politicii de dezvoltare regională a Republicii Moldova.

Pentru atingerea obiectivului general stabilit în SDR Sud, care prevede **asigurarea implementării politicii naționale de dezvoltare regională pe teritoriul RDS**, pentru anul 2012, ADR Sud și-a propus spre realizare următoarele obiective:

1. Consolidarea procesului de planificare strategică și programare;
2. Asigurarea unui management eficient al procesului de implementare, dezvoltare și identificare a proiectelor de dezvoltare regională;
3. Organizarea și administrarea corectă a procedurilor de achiziții publice;
4. Asigurarea managementului financiar eficient în activitatea ADR Sud și implementarea mecanismelor de finanțare a programelor și proiectelor de dezvoltare regională;
5. Promovarea imaginii Regiunii de Dezvoltare Sud și realizarea principiilor de asigurare a transparenței în activitățile ADR Sud;
6. Colaborarea cu partenerii de dezvoltare și atragerea investițiilor în vederea implementării proiectelor în RDS.

Anul 2012 a fost deosebit de intens în activități, an în care a fost revizuită Strategia de Dezvoltare Regională Sud, lansat Apelul II de propuneri de proiecte, elaborat Planul Operațional Regional Sud 2013-2015 și finalizate lucrările la primele proiecte de dezvoltare regională.

Mobilizându-și eforturile, ADR Sud, cu suportul partenerilor de dezvoltare: Agenția de Cooperare Internațională a Germaniei (GIZ), EPTISA, Agenția Cehă pentru Dezvoltare (ACD) în cooperare cu partenerii regionali de dezvoltare, ghidată de politicile și deciziile CRD Sud, în coordonare cu ordonanțele și recomandările DGDR din cadrul MDRC, au conlucrat în direcția îndeplinirii obiectivelor stabilite pentru perioada ianuarie - decembrie 2012 și a realizat următoarele:

În domeniul planificării strategice:

- a fost actualizată Strategia de Dezvoltare Regională Sud 2010-2016 și inclus un nou domeniu de intervenție – sporirea eficienței energetice în regiune;
- SDR Sud a trecut procedura de audieri publice și a fost aprobată de CRD Sud;
- a fost lansat APP II și în baza propunerilor de proiecte colectate, a fost elaborat POR Sud 2013-2015;
- a fost actualizat POR Sud 2010-2012;
- cu suportul GIZ, ADR Sud a organizat și desfășurat procesul participativ de actualizare a Strategiei de dezvoltare socio-economică a raionului Cahul, compartimentul „Aprovizionare cu apă și canalizare” aprobată de CR Cahul la data de 17 iulie 2012;
- au fost elaborate un șir de studii și analize pentru RDS pe domenii conexe priorităților din SDR Sud;
- a fost inițiat procesul de elaborare a Planurilor regionale sectoriale pe domeniile AAC, MDS și EE.

În domeniul managementului eficient al proiectelor investiționale:

- a continuat procesul de implementare a celor 6 proiecte de dezvoltare regională, aprobate spre finanțare din FNDR în anii 2010-2012 pentru Regiunea Sud și un proiect de dezvoltare finanțat din surse externe, implementat cu suportul partenerului de dezvoltare GIZ;
- au fost organizate și desfășurate 14 proceduri de achiziții publice, semnate 15 contracte de achiziții publice în valoare totală de 23,1 mln. lei;
- finalizate lucrările în cadrul a 5 proiecte regionale;
- au fost valorificate 44 mln. lei pentru implementarea proiectelor de dezvoltare regională în regiunea Sud;
- au fost transmise către beneficiari bunuri în valoare totală de 47,7 mln. lei.

În domeniul promovării potențialului RDS și atragerea investițiilor în regiune:

- au fost consolidate relațiile de colaborare cu partenerii de dezvoltare GIZ și EPTISA, ADR Sud beneficiind de asistență tehnică în cadrul a 3 proiecte de dezvoltare regională și suport la realizarea în comun a activităților de consolidare a capacităților actorilor regionali;
- a fost inițiată colaborarea cu Agenția Cehă pentru Dezvoltare în cadrul proiectului ”Procesarea legumelor și/sau a fructelor”, selectați doi potențiali beneficiari din RDS care urmează să beneficieze în anul 2013 de suport tehnic;
- a fost organizat și desfășurat cu succes Forumul investițional în RDS, soldat cu 2 acorduri de colaborare semnate;
- au fost elaborate și distribuite potențialilor finanțatori 2 broșuri privind Profilurile investiționale pentru RDS și Portofoliul de proiecte din RDS;
- a fost inițiat procesul de colaborare în cadrul proiectului COWANDA privind managementul deșeurilor navale pe Dunăre;
- elaborate și plasate pe pagina oficială a ADR Sud și în alte surse mass media 105 materiale informative, realizate 33 emisiuni TV și 33 reportaje radio.

În domeniul consolidării capacităților actorilor de dezvoltare regională:

- au fost organizate și desfășurate 46 sesiuni de instruire, ateliere de lucru, etc. pentru actorii de DR din regiune,
- circa 680 reprezentanți ai APL, membri CRD, angajați ai ADR Sud au beneficiat de instruirii;
- întreprinse 6 vizite de studiu peste hotarele țării, beneficiari în cadrul vizitelor total 25 persoane din RDS, inclusiv 19 reprezentanți ai APL, 4 angajați ADR Sud și 2 membri CRD Sud.

Obiectivul 1. Consolidarea procesului de planificare strategică și programare

1.1. Actualizarea SDR Sud

Strategia de Dezvoltare Regională (SDR) pentru Regiunea de Dezvoltare Sud (RDS) reprezintă un document de politici publice care are în vizor etapa de dezvoltare pe termen mediu a regiunii (2010-2016).

Întru asigurarea unui cadru strategic viabil este necesar de a actualiza periodic documentul inițial elaborat. În acest context în anul 2012, ADR Sud cu suportul Agenției Cehe pentru Dezvoltare, a actualizat SDR Sud 2010-2016.

SDR Sud 2010-2016 în varianta actualizată, reprezintă un document revizuit prin actualizarea datelor statistice utilizate pentru analiza socio-economică a regiunii, sinteza și analiza schimbărilor intervenite în domeniile prioritare SDR, progresele înregistrate în perioada de implementare a strategiei (2010-2012).

În contextul schimbărilor intervenite în procesul de politici strategice promovate de Guvernul Republicii Moldova, în documentul actualizat s-a regăsit un nou domeniu de intervenție care ține de eficiența energetică și utilizarea surselor de energii regenerabile.

Exercițiul de actualizare a SDR Sud a fost lansat la data de 22 martie, când a avut loc prima ședință de lucru a specialiștilor ADR Sud cu experții Cehi.

În perioada aprilie-mai 2012, partenerii cehi au efectuat analiza diagnostică a SDR Sud și au elaborat planul de acțiuni privind procesul de actualizare a strategiei, au stabilit lista de indicatori statistici necesari pentru elaborarea analizei socio-economice a RDS, termenii și responsabilitățile actorilor implicați în procesul de actualizare.

Etapale parcurse în procesul de actualizare a SDR Sud:

- colectarea de indicatori prin consultarea diverselor surse de informare IDAM, anuarul statistic, principalii indicatori socio-economici și alte date relevante ale BNS. S-a lucrat și cu secțiile de economie ale consiliilor raionale din regiune;
- crearea unei baze de date care conține un număr de circa 20 indicatori principali și peste 150 indicatori secundari;
- studierea strategiilor naționale sectoriale pentru armonizarea cadrului strategic național existent cu SDR Sud;
- revizuirea părții analitice a strategiei și includerea analizei bazate pe disparități;
- includerea a noi domenii în analiza socio-economică (agricultură, industrie, prestări servicii, învățământ, medicină);
- actualizarea analizei SWOT;
- reformularea viziunii, obiectivului general și a obiectivelor specifice;
- includerea măsurilor noi în prioritățile strategice;
- identificarea domeniilor prioritare de intervenție;
- stabilirea unor indicatori noi de monitorizare și evaluare;
- revizuirea sistemului de monitorizare și evaluare;
- elaborarea documentului final și organizarea procedurii de consultări publice (21 septembrie 2012);

- prezentarea strategiei actualizate spre aprobare CRD Sud în ședința din 3 octombrie 2012.

La finalul procesului de actualizare a SDR Sud, pe data de 21 noiembrie 2012, s-a desfășurat evenimentul de totalizare. Suportul acordat instituției ADR Sud în actualizarea strategiei de dezvoltare regională, de către Agenția de Dezvoltare Cehă prin grupul DHV din Cehia, s-a încheiat cu prezentarea unui manual privind metodologia de actualizare a strategiei de dezvoltare regională, cât și prezentarea variantei engleze a SDR Sud.

Manualul prezentat este un îndrumar metodologic, care are ca scop oferirea unor orientări pentru procesul de elaborare a unei strategii regionale și este adresat atât specialiștilor agențiilor de dezvoltare regională, autorităților publice locale, cât și altor actori de dezvoltare regională. Manualul a fost elaborat de experții din trei țări, care au asistat Agențiile de Dezvoltare Regională Nord, Centru și Sud în procesul de actualizare a strategiilor. Manualul a fost distribuit președinților consiliilor raionale din RDS în cadrul ultimei ședințe a CRD Sud desfășurată în luna decembrie 2012.

În contextul dezvoltării capacităților actorilor de DR în elaborarea de strategii de dezvoltare regională, partenerii cehi au prezentat în cadrul a două sesiuni de instruire, desfășurate în perioada 27-28 iunie, metodologia de elaborare a SDR. Instruiți - 37 reprezentanți ai secțiilor de economie a CR din regiune, a membrilor CRD Sud și ADR Sud.

Elementul inovativ al SDR Sud actualizate este: stabilirea obiectivelor de dezvoltare pe termen mediu, includerea a mai multor măsuri noi, în special a celor ce țin de eficiența energetică, acordarea spațiului pentru organizațiile neguvernamentale pentru elaborarea proiectelor în domeniile prioritare SDR Sud, definitivarea domeniilor concrete de intervenție pentru mai multe din măsurile identificate în strategie, stabilirea unor noi indicatori de performanță în baza cărora va fi monitorizată și evaluată implementarea SDR Sud.

1.2. Elaborarea POR Sud 2013-2015

Planul Operațional Regional reprezintă o parte componentă a Strategiei de Dezvoltare Regională și formează cadrul de implementare a acesteia.

Obiectivul general al POR Sud este de a crea platforma de implementare a Strategiei prin ciclul de programe, proiecte și activități prioritare pentru anii 2013-2015, prin mobilizarea capacităților actorilor regionali și ai grupurilor de interes, prin soluționarea problemelor și utilizarea durabilă a resurselor.

POR 2013-2015 este al doilea Plan Operațional de implementare a SDR Sud 2010-2016. Elaborarea planului operațional regional pentru anii 2013-2015 a devenit o necesitate, întrucât, POR curent a expirat la finele anului 2012. Partea esențială a acestui document, constituie un conveier de proiecte pregătite pentru implementare și racordate la prioritățile strategice.

Etapele parcurse în procesul de elaborare a POR Sud 2013-2015:

I. Etapa de pregătire:

- definitivarea metodologiei și a structurii documentului;
- organizarea evenimentelor de instruire pentru angajații ADR și membrii CRD;

- ateliere de lucru pentru definitivarea Programelor și activităților prioritare ale POR.

II. Etapa de lansare și desfășurare a Apelului de Propuneri de Proiecte:

- ✓ lansarea Apelului II de Propuneri de Proiecte (APP II) și informarea potențialilor aplicanți despre aceasta prin plasarea anunțurilor cu privire la APP pe pagina web a ADR Sud, pe pagina web a Consiliilor Raionale, sursele mass-media regionale și locale, cât și în instituțiile publice;
- ✓ organizarea a 3 ședințe de lansare a APP în 3 microregiuni ale RDS și facilitarea parteneriatelor pentru proiecte regionale;
- ✓ elaborarea și colectarea notelor conceptuale (56 note conceptuale);
- ✓ evaluarea administrativă a notelor conceptuale;
- ✓ aprobarea de către CRD Sud a listei de note conceptuale care acced la etapa a doua a concursului (44 note conceptuale);
- ✓ acordarea de consultații pentru aplicanți la completarea cererilor complete de finanțare, individual și în cadrul unui atelier de lucru desfășurat la data 28 mai curent;
- ✓ elaborarea și colectarea cererilor de finanțare (28 cereri de finanțare);
- ✓ recepționarea cererilor complete de finanțare, evaluarea tehnică a proiectelor de către grupurile de lucru și experții tehnici contractați de ADR Sud;
- ✓ aprobarea listei proiectelor care vor fi incluse în POR Sud 2013-2015 (21 proiecte).

III. Etapa de elaborare a documentului integral:

- propunerile de proiecte grupate pe programe;
- elaborarea listei de activități prioritare pentru implementarea SDR;
- elaborarea proiectului POR Sud 2013-2015;
- aprobarea de către CRD a POR Sud 2013-2015.

POR Sud 2013 conține 26 proiecte investiționale, inclusiv 21 selectate în urma APP II, structurate în 15 programe care corespund integral măsurilor din SDR Sud. Valoarea proiectelor incluse în POR se cifrează la 667,5 mln. lei (pentru comparație, POR Sud 2010-2012 conținea proiecte în valoare totală de 395,6 mln. lei). Analiza comparativă a proiectelor înaintate de APL în cele 2 cicluri de programe POR Sud 2010-2012 și POR Sud 2013-2015 (după numărul de proiecte și după suma solicitată din FNDR) este expusă în figura 1 și 2.

Figura 1. Analiza comparativă a POR Sud 2010-2012 și POR Sud 2013-2015 după numărul de proiecte pe domenii prioritare de aplicare

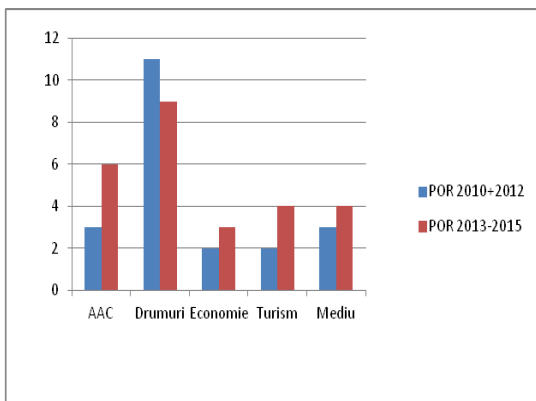
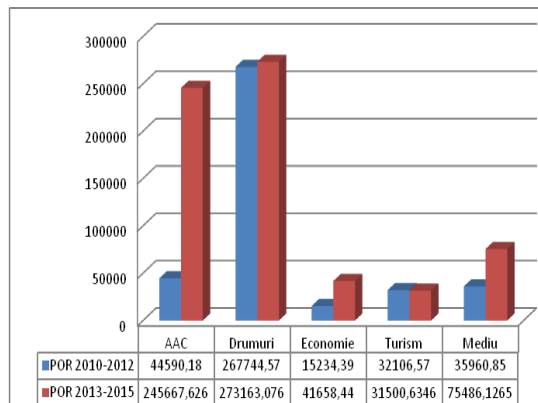

Figura 2. Analiza comparativă a POR Sud 2010- 2012 și POR Sud 2013-2015 după costul proiectelor (lei) pe domenii prioritare de aplicare

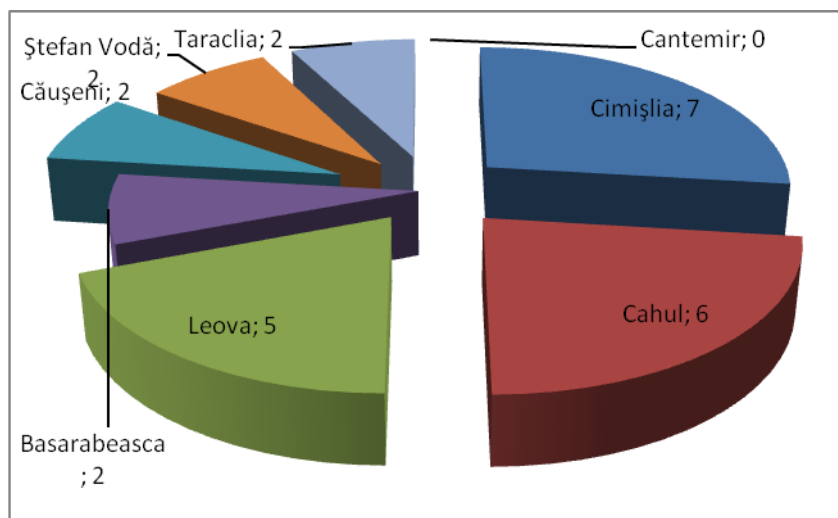

Prioritare pentru aplicanți, rămân a fi proiectele de infrastructură, preponderent în sectorul drumuri, după care urmează domeniul apă și canalizare, în continuare urmate de proiectele investiționale în domeniul managementului deșeurilor solide și a turismului.

Ca și în POR 2010-2012, în noul plan operațional sunt prea puține proiecte ce țin de dezvoltarea economică a regiunii.

Cele mai multe proiecte în POR Sud 2013-2015 au fost înaintate de aplicanții din raioanele Cimișlia, Cahul și Leova, la extrema opusă se află raionul Cantemir, care nu a depus nici un proiect în cadrul celui de al doilea APP.

Figura 3. Numărul de proiecte din POR Sud 2013-2015, pe raioane

Elemente inovative ale POR Sud 2013-2015 sunt: noua structură a documentului cu o descriere succintă a situației actuale în RDS în cadrul fiecărui program, stabilirea scopului, a obiectivelor și a indicatorilor de performanță cumulativi pentru fiecare program în baza cărora, va fi monitorizată și evaluată implementarea POR Sud 2013-2015.

1.3. Actualizarea Planului Operațional Regional Sud 2010-2012

Pentru a asigura o planificare strategică eficientă este importantă revizuirea periodică a programelor și proiectelor incluse în Planul Operațional Regional.

Această activitate presupune:

- analiza proiectelor incluse în POR, care urmează să obțină finanțare în viitorul apropiat, după gradul de pregătire;
- excluderea proiectelor pe măsura implementării acestora;
- revizuirea activităților prioritare pentru implementarea strategiei incluse în POR.

Procedura de actualizare a POR Sud 2010-2012 a demarat în anul 2011 cu analiza proiectelor incluse în POR Sud după aspectul gradului de pregătire pentru implementare în anul 2012. În rezultatul analizei efectuate, 12 proiecte au fost calificate ca având un grad redus de pregătire și respectiv propuse spre excludere din plan. În perioada de referință au fost analizate și activitățile prioritare din POR pentru anul 2011- 2012, fiind evaluată probabilitatea realizării acestora în termenii stabiliți și cu resursele disponibile

ale ADR Sud. Activitățile au fost ierarhizate conform necesităților regiunii și posibilităților de implementare. Au fost excluse, activitățile irelevante propuse în 2010 și completată lista cu activități prioritare neprevăzute în planul inițial. Varianta finală a POR actualizat, a fost aprobată de CRD Sud în ședința din 20 ianuarie 2012 și plasată pe pagina web ADR Sud pentru publicitate.

1.4. Elaborarea studiilor și analizelor pentru Regiunea de Dezvoltare Sud

O planificare strategică adecvată a regiunii necesită operarea cu date concrete, care pot fi obținute prin elaborare de studii și analize pe domenii conexe priorităților incluse în SDR Sud. În acest sens în 2012 ADR Sud a realizat următoarele:

1) Finalizarea procedurii de actualizare a Strategiei Socio - Economice a r-lui Cahul, capitolul „Aprovizionare cu apă și canalizare”, activitate realizată de către Consiliul Raional Cahul cu suportul GIZ și a ADR Sud.

În continuarea activităților realizate în anul 2011, care au cuprins: documentarea (studierea) situației privind aprovizionarea cu apă și canalizare în toate localitățile raionului Cahul, crearea grupului de lucru pentru actualizarea SDSE, stabilirea priorităților raionale pentru viitoarele investiții în domeniul aprovizionării cu apă și canalizare și identificarea posibilităților de clusterizare a localităților (regionalizare a serviciilor de alimentare cu apă și canalizare), s-a reușit:

➤ *Analiza datelor colectate* prin chestionarea APL de nivel I, pentru stabilirea priorităților finale în domeniul aprovizionare cu apă și canalizare a localităților raionului Cahul. La stabilirea priorităților finale s-a ținut cont de posibilitățile tehnice de realizare a proiectului și de necesitatea asigurării unui sistem de gestionare eficient a serviciilor de asigurare cu apă și canalizare. Analiza datelor a fost realizată de o echipă de experți tehnici în AAC naționali și internaționali;

➤ *Organizarea și desfășurarea unui dialog participativ între grupul de lucru și părțile interesate*, realizat prin intermediul a 2 mese rotunde desfășurate în perioada martie-aprilie 2012 și care au cuprins prezentarea opțiunilor de alimentare cu apă potabilă, soluții eficiente de gestionare a serviciilor prin cooperarea inter-comunală, prezentarea obiectivelor pe termen lung și a Planului de acțiuni privind implementarea strategiei pentru anii 2012 – 2017;

➤ *Elaborarea proiectului SDSE a raionului Cahul capitolul „Aprovizionare cu apă și canalizare”*, activitate realizată de experții naționali și internaționali în domeniu;

➤ *Consultări publice la Strategia de Dezvoltare Socio - Economică, componenta Apă și canalizare a r. Cahul*. Această activitate a inclus publicarea variantei inițiale a acestui capitol din SDSE pe site-ul instituției, colectarea de propuneri de îmbunătățire și desfășurarea audierilor propriu-zise la data de 6 și 9 iulie 2012;

➤ *Aprobarea Strategiei de dezvoltare socio-economică a raionului Cahul pentru 2012 - 2017, componenta aprovizionare cu apă și servicii de canalizare* prin decizia CR Cahul din 17 iulie 2012;

➤ *Elaborarea manualului de instruire* privind aplicarea metodologiei testate la Cahul pentru actualizarea SDSE, componenta apă și canalizare, care va servi drept suport consultativ privind aplicarea la nivel național, regional și local a metodologiei testate. Manualul este disponibil publicului începând cu decembrie 2012. ADR Sud a studiat manualul și a venit cu propuneri de îmbunătățire.

În planul de activitate pentru anul 2012, inițial a fost prevăzut reaplicarea experienței de la Cahul în alte 2 raioane din regiune. Prin coordonare cu MDRC și partenerul de dezvoltare GIZ, s-a decis elaborarea a trei Planuri regionale sectoriale pe domeniile: aprovizionarea cu apă și canalizare, managementul deșeurilor solide și eficiența energetică a clădirilor publice.

Planul regional sectorial va cuprinde o informație de ansamblu în sectorul AAC pe regiune, inclusiv și analize sectoriale pentru fiecare din cele 8 raioane din componența RDS. În baza acestor planuri vor fi

elaborate fișe de proiecte concrete, care în anul 2014 se vor transforma în proiecte propriu-zise, cu documentație tehnică, care vor fi integrate în POR Sud 2013-2015 și care vor concura pentru finanțare, atât din FNDR, cât și din alte surse identificate de agenție. În acest context, în anul 2012, s-au făcut primii pași în realizarea acestui plan:

A fost creat grupul de lucru sectorial regional, în componența căruia intră câte 2 reprezentanți din fiecare raion, specialiști în domeniu, care urmează să lucreze împreună cu experții GOPA și cu specialiștii ADR la elaborarea Planului regional pe domeniul AAC. Grupul de lucru s-a întrunit la data de 18 decembrie 2012 în prima ședință, au fost stabiliți pașii pentru perioada următoare și responsabilitățile părților implicate în proces. Până la data de 15 februarie 2013, urmează prin intermediul chestionarelor, colectarea datelor din regiune, care vor sta la baza analizei situației existente per ansamblu în regiune și în fiecare din cele 8 raioane componente a RDS în sectorul de alimentare cu apă și canalizare.

2) Executarea cercetărilor privind situația actuală în domeniul Eficienței Energetice în instituțiile publice din RDS

Scopul acestei activități a fost de a analiza situația la compartimentul “Eficiență energetică” în RDS, de a identifica problemele și de a argumenta includerea în SDR Sud a unui nou domeniu de intervenție. La efectuarea studiului dat, ADR Sud a fost asistată de GIZ.

Procesul de efectuare a studiului a cuprins:

➤ *Elaborarea chestionarelor și angajarea facilitatorilor.* În acest sens, cu suportul specialiștilor Agenției pentru Eficiența Energetică, au fost elaborate două tipuri de chestionare, unul pentru fiecare localitate și altul pentru fiecare clădire publică, cu o suprafață mai mare de 100 m². Pentru a procesa datele din chestionare și a înlesni procesul de colectare a datelor în sectorul EE, GIZ a angajat pentru Regiunea de Dezvoltare Sud trei facilitatori.

➤ *Prezentarea chestionarului și planificarea campaniei de informare,* activitate realizată în cadrul atelierului desfășurat pe data de 14 iunie 2012, cu participarea reprezentanților MDRC, a experților AEE, a specialiștilor secțiilor planificare strategică și programare din cadrul ADR Nord, Centru și Sud, a consultanților GIZ și celor 10 facilitatori angajați de GIZ.

➤ *Campania de informare privind colectarea datelor în domeniul eficienței energetice,* care a constat în organizarea și desfășurarea în perioada 21-26 iunie 2012, a trei sesiuni de informare, în trei microregiuni ale RDS. Cumulativ, la cele trei sesiuni, au participat 168 de persoane, dintre care ponderea cea mai mare au avut-o reprezentanții primăriilor (69,6%). La eveniment, de asemenea, au participat reprezentanții consiliilor raionale (8,9%), precum și reprezentanții altor instituții publice (6,5%). În cadrul sesiunilor de informare, cei prezenți au fost familiarizați cu scopului colectării datelor în domeniul eficienței energetice, procedurii de colectare a datelor, instruiți în completarea chestionarelor și au primit formularele chestionarelor, 1540 de chestionare distribuite sub semnătură.

➤ *Atelier de lucru 2: Instruirea facilitatorilor regionali în procesarea primară a datelor,* unde cei din urmă au fost instruiți cu privire la procedura de introducere a datelor din chestionare în baza de date electronică www.geoportal.md.

➤ *Colectarea chestionarelor și procesarea primară a datelor,* campanie încheiată la data de 10 septembrie 2012.

În total, în decursul acestei perioade au fost colectate 812 chestionare, ceea ce reprezintă 53% din chestionarele distribuite (vezi tabelul 1). În toată regiunea sud 73% din APL au răspuns la solicitarea ADR Sud și au prezentat chestionarele.

Raion	Numărul total de APL I și II	nr chestionare distribuite	nr chestionare colectate	cota chestionarelor colectate din cele distribuite	Ponderea APL care au predat chestionare din total APL
Basarabeasca	8	71	39	55%	88%
Cahul	38	280	151	54%	47%
Cantemir	28	80	50	63%	43%
Căușeni	28	212	154	73%	93%
Cimișlia	24	235	107	46%	71%
Leova	26	332	125	38%	96%
Ștefan Vodă	24	189	112	59%	88%
Taraclia	16	141	74	52%	88%
Regiunea Sud	192	1540	812	53%	73%

Tabel 1 – Rezultatele campaniei de colectare a datelor din domeniul EE a clădirilor publice

Concomitent cu colectarea chestionarelor a fost efectuată și procesarea primară a datelor, care a constat în introducerea datelor din chestionare în baza de date electronică www.geoportal.md. Această sarcină a fost îndeplinită de doi facilitatori angajați de GIZ. Până la data de 12 septembrie 2012, au fost procesate 100% din chestionarele colectate.

Atelier de lucru 3: Utilizarea bazei de date [geoportal.md](http://www.geoportal.md), în cadrul căruia angajații ADR au fost instruiți privind procedura de exportare a datelor din www.geoportal.md în fișierul Excel. Aceasta va permite specialiștilor ADR să sistematizeze și să analizeze datele de pe site-ul www.geoportal.md.

➤ *Concluzii pe baza datelor colectate de la APL de nivelul I și II .* Acestea din urmă au permis identificarea problemelor în domeniul EE a clădirilor publice, stabilirea obiectivelor, a indicatorilor de performanță, formularea măsurilor specifice și includerea acestora în SDR Sud varianta actualizată. În baza studiului efectuat, ADR Sud, cu suportul experților AEE, au făcut un șir de concluzii și au elaborat și transmis un șir de recomandări către autoritățile publice locale din regiune.

3) Elaborarea unui studiu de fezabilitate în baza Strategiei regionale de gestionare a deșeurilor în RDS

În anul 2011, cu suportul partenerului de dezvoltare EPTISA, în cadrul proiectului „Guvernarea deșeurilor - IEVP Est”, implementat în parteneriat cu ADR Sud, finanțat de UE, în cadrul Instrumentului European de Vecinătate și Parteneriat (IEVP), a fost elaborată și aprobată de CRD Sud - Strategia de gestionare integrată a deșeurilor solide pentru Regiunea Sud. Ca o continuitate a proiectului nominalizat, este elaborarea studiului de fezabilitate în baza strategiei aprobate. Vor fi elaborate 3 studii de fezabilitate pentru 3 microregiuni stabilite în strategie. Două studii vor fi elaborate cu suportul financiar al Agenției Cehe pentru Dezvoltare și un studiu cu suportul GIZ. Activitatea urmează a fi finalizată în anul 2013.

4) Evaluarea posibilităților de valorificare și dezvoltare a turismului balneo - sanatorial prin elaborarea unui studiu de identificare a locațiilor și componenței curative a izvoarelor minerale și termale în RDS;

Pentru realizarea acestei activități, în perioada de referință, a fost solicitată o informație de la Agenția de geologie și resurse minerale din cadrul Ministerului Mediului. Au fost identificate 2 izvoare de ape

minerale și termale în RDS, este vorba despre zăcămintul de ape subterane “Cahul” situat în or. Cahul și zăcămintul de ape minerale “Gotești” situat în satul Gotești raionul Cantemir. Componenta chimică a izvoarelor menționate permite atribuirea acestora la categoria “ape minerale cu efect curativ”. Consiliile raionale Cahul și Cantemir au confirmat lipsa în registrele cadastrale raionale a obiectelor nominalizate, ele fiind în proprietatea statului. La moment, izvorul din or Cahul se află în gestiunea sanatoriului „Nufărul alb”. Alt izvor, la moment nevalorificat, este Lacul sărat, proiect în implementare la ADR Sud din anul 2012. Izvorul de la Gotești se află la moment în gestiunea SRL „Grifon - Lux”, câștigător în cadrul licitației anunțată de AGRM.

Prezintă interes și complexul acvifer sondat în satul Ciurmai (comuna Vinogradovca, raionul Taraclia). Apele conțin până la 300 mg/l de brom și 57 mg/l de iod. Adâncimea izvoarelor este de 1300 - 1400 m și o temperatură de până la 40 grade C°.

În sudul republicii, în preajma comunei Chioselia, din raionul Cahul, la adâncimea de 850 – 1000 m, au fost explorate ape subterane la o temperatură de 35 – 41 grade C°, debitul nu depășea 20 m³ în 24 ore.

Cercetările suplimentare ar putea determina utilizarea acestor resurse de ape termale în scopuri balneare.

5) Crearea bazelor de date privind capacitățile și necesitățile localităților din RDS cu scop de identificare a ideilor de proiecte cu impact regional.

Această activitate este o continuitate a procesului de colectare a datelor de la autoritățile publice locale de nivel I prin intermediul chestionarelor distribuite în anul 2011. Au fost distribuite 340 chestionare la 170 primării din regiune. Au fost colectate 185 chestionare sau 54 la sută din total. Datele din chestionare au fost sistematizate pe raioane și pe domenii prioritare stabilite în SDR Sud. Au fost elaborate hărți pe necesități și capacități. Informația obținută a fost utilizată în procesul de consultări pentru aplicanți la etapa de identificare a ideilor de proiecte cu impact regional, pentru a stabili parteneriate în elaborarea notelor conceptuale și corespunzător a proiectelor înaintate în Apelul II de propuneri de proiecte.

1.5. Corelarea SDR Sud cu documentele de politici în vigoare

Pentru realizarea scopului propus, ADR Sud a studiat Strategiile naționale sectoriale pe domeniile prioritare SDR Sud, Strategia Moldova 2020, Strategia descentralizării și alte documente de nivel național conexe dezvoltării regionale.

În procesul de actualizare a SDR Sud, în contextul corelării cu documentele de politici naționale, a fost inclus un nou domeniu de intervenție ce ține de eficiența energetică și utilizarea surselor de energii regenerabile, prioritate care se regăsește în Strategia „Moldova 2020”.

Ținând cont de prevederile Strategiei Naționale de Dezvoltare Regională 2013-2015 (SNDR), în SDR Sud a fost stabilit un obiectiv specific ce ține de susținerea localităților cu potențial de creștere și excluderea marginalizării zonelor defavorizate.

În capitolul *aprovizionare cu apă potabilă și servicii de canalizare*, conform Strategiei privind aprovizionarea cu apă și canalizare a localităților din RM drept obiective prioritare sunt stabilite:

- ✓ utilizarea surselor de apă de suprafață (pentru RDS, râurile Prut și Nistru);
- ✓ descentralizarea serviciilor publice de aprovizionare cu apă și canalizare;
- ✓ promovarea principiilor economiei de piață în serviciile de aprovizionare cu apă și canalizare;

✓ extinderea sistemelor centralizate de aprovizionare cu apă și canalizare și creșterea gradului de acces al populației la aceste servicii.

De toate aceste obiective de nivel național, s-a ținut cont și la stabilirea obiectivelor specifice în SDR Sud și în cazul exercițiului de actualizare a SDSE a raionului Cahul capitolul „aprovizionarea cu apă și canalizare” practică, care va fi preluată și în procesul de elaborare a Planului regional în acest sector, activitate lansată în luna decembrie 2012 și preconizată spre finalizare în semestrul II al anului 2013.

Prevederile strategiei nominalizate și a Programului de alimentare cu apă și canalizare a localităților din Republica Moldova până în anul 2015, unde este identificată lista localităților care, în următorii doi ani, prioritar, necesită a fi aprovizionate cu apă și canalizare (44 de localități rurale și 5 localități urbane din raioanele RDS, specificate în Anexa 1 la Strategie) au fost luate în calcul de ADR Sud și recomandate aplicanților în cadrul celui de al II-lea apel de propuneri de proiecte lansat în 2012.

În domeniul *infrastructurii drumurilor* au fost identificate rețelele de drum din RDS ce conectează drumurile naționale și/sau republicane, care sunt prioritare pentru reabilitare conform prevederilor Strategiei infrastructurii transportului terestru pe anii 2008-2017.

În cadrul APP II au fost înaintate și aprobate în POR Sud 2013-2015 cinci proiecte investiționale care conectează drumurile locale din RDS la drumurile naționale și care sunt stabilite drept prioritare în Planul național de investiții pentru reabilitarea drumurilor. În acest context unele proiecte vor fi cofinanțate din Fondul rutier, conform scrisorilor de garanție eliberate de ministerul transporturilor și infrastructurii drumurilor.

În domeniul *gestionării deșeurilor menajere solide*, la elaborarea în anul 2011 a Strategiei de gestionare integrată a deșeurilor solide pentru Regiunea de dezvoltare Sud, s-a efectuat armonizarea cadrului strategic de profil.

În cadrul Apelului de propuneri de proiecte din anul curent, aplicanții au fost ghidați de către echipa ADR Sud, să țină cont prevederile acestei strategii și direcțiile ei de bază, pentru stabilirea unui sistem integrat și uniform de gestionare a deșeurilor în RDS.

În rezultat, au fost selectate 4 proiecte investiționale care se încadrează în strategia nominalizată, inclusiv una înaintată de CR Cimișlia cu impact asupra tuturor localităților rurale din raion (39 la număr).

Tot în contextul armonizării documentelor strategice la toate nivelele și ținând cont de faptul, că în regiune a demarat procesul de actualizare a strategiilor de dezvoltare socio-economică raionale, ADR Sud a trimis scrisori către Consiliile Raionale din RDS, cu recomandări privind corelarea documentelor strategice.

1.6. Asigurarea secretariatului pentru activitatea CRD Sud

Pe parcursul perioadei de raportare ADR Sud a asigurat funcționalitatea Consiliului Regional de dezvoltare Sud, structura regională deliberativă, fără personalitate juridică, constituită în vederea elaborării, coordonării și monitorizării politicii de dezvoltare regională la nivelul Regiunii de Dezvoltare Sud. Consiliul funcționează în baza „Regulamentului de organizare și funcționare a Consiliului Regional pentru Dezvoltare”.

Conducerea CRD Sud

<i>Numele</i>	<i>Funcția</i>
Efrosinia Grețu, președintele raionului Leova	Președintele CRD

Tudor Căpățînă, președintele raionului Cimișlia	Vice-Președinte CRD
Culeșov Maria, director ADR Sud	Secretar CRD

În perioada ianuarie-decembrie 2012 au fost pregătite și desfășurate 5 ședințe ale CRD Sud oferindu-i tot suportul necesar (logistic, informațional, metodologic și consultativ), la care s-au discutat probleme și au fost luate decizii importante vizavi de activitatea ADR Sud și procesul de dezvoltare regională(vezi tabelul 2).

Nr	Ședința	Decizii aprobate
1.	20 ianuarie 2012	<i>Nr. 1 "Cu privire la Raportul de activitate al ADR Sud pentru anul 2011"</i> <i>Nr. 2 "Cu privire la aprobarea planului de activitate al ADR Sud pentru anul 2012"</i> <i>Nr. 3 "Cu privire la aprobarea devizului cheltuielilor de organizare și funcționare a ADR Sud pentru anul 2012"</i> <i>Nr. 4 "Cu privire la modificarea și completarea Planului Operațional Regional Sud 2010-2012"</i> <i>Nr. 5 "Cu privire la înaintarea proiectelor spre finanțare și spre examinare CNCDR pentru a fi finanțate din FNDR în anul 2012"</i>
2.	18 mai 2012	<i>Nr. 1 "Cu privire la stabilirea proiectelor prioritare, depuse în cadrul apelului II de propuneri de proiecte, care acced la etapa 2 a apelului de propuneri de proiecte"</i> <i>Nr. 2 "Cu privire la implementarea proiectelor de dezvoltare regională"</i> <i>Nr. 3 "Cu privire la actualizarea Strategiei de dezvoltare Regională Sud"</i>
3.	15 august 2012	<i>Nr. 1 "Cu privire la prezentarea proiectului Network Oy al companiei finlandeze HFT"</i> <i>Nr. 2 "Cu privire la analiza raportului de activitate al ADR Sud pentru semestrul I al anului 2012"</i> <i>Nr. 3 "Cu privire la audierea Raportului privind implementarea proiectelor de dezvoltare regională cu finanțare din FNDR și GIZ, pe perioada ianuarie-iulie 2012"</i> <i>Nr. 4 "Cu privire la raportul de evaluare a cererilor de finanțare pe proiecte depuse în cadrul APP II de propuneri de proiecte și stabilirea listei proiectelor pentru POR Sud 2013-2015"</i> <i>Nr. 5 "Cu privire la aprobarea listei propunerilor de proiecte, care se propun pentru a fi incluse în Planul Operațional Regional Sud 2013-2015"</i>
4	03 octombrie 2012	<i>Nr. 1 "Cu privire la aprobarea Strategiei de Dezvoltare Regională Sud (varianta actualizată) 2010-2016"</i>
5	14 decembrie 2012	<i>Nr. 1 "Cu privire la aprobarea Planului de activitate al ADR Sud pentru anul 2013"</i> <i>Nr. 2 "Cu privire la aprobarea Devizului cheltuielilor de organizare și</i>

		<i>funcționare a ADR Sud pentru anul 2013”</i> <i>Nr. 3 ”Cu privire la modificarea și completarea Planului Operațional Regional Sud 2013-2015”</i> <i>Nr. 4 ”Cu privire la implementarea proiectelor în 2012”</i> <i>Nr. 5 ”Cu privire la prezența membrilor la ședințele CRD Sud”</i>
--	--	---

Tabel 2. Deciziile aprobate de CRD Sud în ședințele din anul 2012

În contextul dezvoltării capacităților membrilor CRD Sud, ca organ decizional în activitatea agenției, la data de 28 iunie 2012, ADR Sud în colaborare cu Agenția de dezvoltare a republicii Cehe și GIZ a organizat un seminar de instruire, în cadrul căruia, membrii CRD Sud, au fost informați despre importanța planificării strategice la nivel local și regional, etapele și metodologia de actualizare a unei strategii, armonizarea strategică la nivel local și regional.

Pe tot parcursul anului, a fost asigurată informarea membrilor CRD despre activitățile realizate, fiind distribuit lunar buletinul informativ „Dezvoltarea Regională”.

1.7. Monitorizarea și evaluarea SDR și POR

Pentru asigurarea unei productivități înalte și realizarea cu succes a obiectivelor propuse, Agenția necesită o planificare eficientă a activităților sale. În această ordine de idei, în luna ianuarie 2012 a fost finalizat procesul de elaborare a Planului anual de activitate al ADR Sud pentru anul 2012 și ulterior aprobat de CRD Sud. Planul de activitate aprobat a stabilit toate activitățile pe care le-a realizat agenția în anul 2012, termenii și responsabilii de realizare, indicatorii de evaluare a rezultatelor.

În luna martie curent, după mai multe consultări de comun cu MDRC și GIZ, a fost definitivat planul de activități care a fost realizat în anul 2012 cu suportul partenerului de dezvoltare GIZ.

Procesul de implementare a planului aprobat pentru 2012, a fost evaluat trimestrial în cadrul unor ședințe interne. În perioada de raportare au fost efectuate 4 ședințe trimestriale de evaluare a mersului și gradului de implementare a planului anual de activitate al ADR Sud, în cadrul cărora au fost revizuite activitățile care necesită fortificare de capacități pentru realizare în termen. După caz, au fost stabiliți termeni reeșalonați de executare, nominalizați specialiștii responsabili.

Cu regularitate, MDRC este informat despre activitățile preconizate a fi realizate de ADR Sud prin intermediul planurilor lunare de activitate. Planurile prezintă acțiunile mai detaliate care urmează a fi realizate pe parcursul lunii, și reiese din planul anual de activitate al ADR.

Despre realizarea activităților planificate, Ministerului îi sunt prezentate periodic rapoarte săptămânale, lunare, trimestriale și semestriale.

Este de menționat, că practic toate rapoartele pe care le prezintă ADR Sud, țin mai mult de activitatea agenției, fără a evalua implementarea POR și a SDR Sud pe indicatori de produs și rezultat (cu excepția rapoartelor pe proiecte individuale). În scopul evaluării rezultative a acestor documente, ADR Sud a elaborat un tabel generalizator care conține indicatori de performanță pe fiecare program din POR 2013-2015, unde pe măsura implementării proiectelor vor fi introduse realizările și va putea fi calculat % de realizare pe fiecare indicator în parte.

Obiectivul 2: Asigurarea unui management eficient al procesului de implementare, dezvoltare și identificare a proiectelor de dezvoltare regională

2.1. Implementarea și monitorizarea proiectelor de dezvoltare regională

Compartimentul "Implementarea și monitorizarea proiectelor de dezvoltare regională aprobate spre finanțare", este unul de bază în activitatea ADR Sud. Astfel, în perioada ianuarie-decembrie 2012 în acest domeniu au fost realizate mai multe activități, care au inclus:

➤ *Încheierea acordurilor de parteneriat* cu aplicanții în cadrul a 2 proiecte de dezvoltare regională implementarea cărora a început în anul 2012, și anume: „Reabilitarea zonei de odihnă Lacul Sărat” din or. Cahul și „Construcția drumului de acces Dimitrova-Acui”.

➤ *Elaborarea planurilor de implementare pe proiectele aprobate spre finanțare în anul 2012*, activitate succedată de ședințe de lucru și vizite în teritoriu la locul realizării proiectelor. Planurile de implementare a proiectelor prevăd responsabilitățile partenerilor în procesul de implementare, termenii de executare a lucrărilor și graficele procurării de bunuri. Planurile elaborate au fost aprobate de directorul agenției și au stat la baza elaborării, la rândul său, a planurilor de finanțare pe proiecte aprobate spre finanțare.

➤ *Elaborarea planurilor de finanțare pentru proiectele aprobate spre finanțare din FNDR*, a fost consultată metodologic de DGDR din cadrul MDRC. Inițial a fost elaborat devizul de cheltuieli pentru fiecare proiect în parte, structurat pe articole de cheltuieli. În baza calculelor efectuate a fost stabilită suma anuală de finanțare pe proiecte individuale. Planurile de finanțare au fost transmise MDRC pentru coordonare și ulterior au fost aprobate de CRD Sud și CNCDR.

➤ *Instruirea managerilor de proiect*, activitate realizată în conformitate cu Regulamentul cu privire la activitatea managerului proiectului de dezvoltare regională, aprobat prin ordinul Ministrului Dezvoltării Regionale și Construcțiilor nr. 36 din 26 aprilie 2012, care spre deosebire de anii precedenți prevede angajarea managerilor de proiect de către aplicanți. Astfel în luna ianuarie curent a fost sistată activitatea managerilor de proiect angajați de ADR și până la jumătatea lunii mai, aplicanții au selectat și angajat manageri de proiect din surse proprii.

La data de 1 iunie ADR Sud a organizat o ședință de lucru cu actorii responsabili de implementarea proiectelor, inclusiv managerii de proiect. În cadrul acestei întruniri managerii au fost informați referitor la prevederile Regulamentului nominalizat și instruiți privind procedurile de monitorizare și raportare pe proiectele în implementare.

➤ *Implementarea proiectelor aprobate spre finanțare*. Prin decizia Consiliului Național de Coordonare a Dezvoltării Regionale (CNCDR) nr.17/15 din 20 decembrie 2012 pentru anul curent au fost alocate surse financiare din FNDR în valoare totală de 41 609 mii lei pentru implementarea a 6 proiecte de dezvoltare regională din RDS. Concomitent în fază de implementare în RDS în 2012, a fost și proiectul investițional susținut financiar de Guvernul României prin intermediul GIZ Moldova "Asigurarea cu apă potabilă a locuitorilor satului Roșu, r-l Cahul". Suma totală a proiectului a fost de 3161,08 mii lei (un raport detaliat pe proiecte individuale în derulare vezi la sfârșitul compartimentului).

➤ *Monitorizarea implementării proiectelor în RDS* se încadrează în procedura standard de implementare a proiectelor și este atribuția nemijlocită a ADR.

În acest context sunt elaborate planurile de monitorizare pentru fiecare proiect în derulare, este stabilită periodicitatea vizitelor la locul desfășurării proiectelor și responsabilii de acestea.

Astfel, pe parcursul anului 2012 au fost întreprinse regulat vizite de monitorizare în teritoriu. Responsabilii de implementare pe proiecte și specialiștii ADR Sud s-au întrunit în mai multe ședințe de evaluare a mersului și gradului de implementare a proiectelor (peste 70 ședințe în perioada de raportare),

activitate ce asigură intervenția urgentă, după caz, pentru desfășurarea calitativă și în termen a tuturor lucrărilor pe proiecte în derulare.

Procedura de monitorizare se finalizează prin elaborarea de note informative și rapoarte periodice, care au fost întocmite și prezentate MDRC în termenii stabiliți.

➤ *Sub aspect financiar procedura de monitorizare a proiectelor* în implementare s-a executat printr-un șir de activități care prevăd:

- elaborarea planurilor de finanțare pe proiecte individuale în corespundere cu graficele de executare a lucrărilor, serviciilor;
- verificarea corespunderii documentelor primare de finanțare cu volumul de lucrări efectuate, servicii prestate și costuri aferente bunurilor procurate;
- analiza îndeplinirii volumului de lucrări pe proiecte și verificarea corespunderii cheltuielilor efective cu planul de finanțare;
- stabilirea economiilor / supra-cheltuielilor pe proiecte individuale și înaintarea propunerilor de modificare a planului anual de finanțare;
- elaborarea de rapoarte privind valorificarea surselor financiare pe proiecte individuale și prezentarea acestora MDRC.

➤ *Trecerea în gestiunea applicantului a bunurilor obținute în cadrul proiectelor*, activitate reglementată de Regulamentul cu privire la modul de transmitere întreprinderilor de stat, organizațiilor, instituțiilor și subdiviziunilor lor, a clădirilor, construcțiilor, mijloacelor fixe și a altor active, aprobat prin Hotărârea Guvernului R.M. nr. 688 din 09.10.1995. Pentru respectarea prevederilor regulamentului menționat ADR Sud a desfășurat recepția finală a bunurilor obținute în cadrul proiectelor și transmiterea acestora către beneficiari. În anul 2012 în gestiunea aplicanților au fost transmise bunuri în valoare totală de 47,7mln lei.

Analiza mersului și gradului de implementare pe proiecte individuale în derulare în perioada ianuarie-decembrie 2012.

Pe parcursul anului 2012 cadrul ADR Sud s-au aflat în proces de implementare 6 proiecte cu finanțare din FNDR și 1 proiect cu finanțare din sursele GIZ Moldova.

În tabelul 3 prezentăm informația pentru fiecare proiect implementat în 2012.

Denumire proiect	Cost total	Total alocat din FNDR	inclusiv		Valorificat 2012	% valorificării
			2011	2012		
1. Turismul sportiv în promovarea imaginii regiunii (Căușeni)	39 122,72	21 315,00	6 610,70	14 704,30	14 703,8	100,00
2. Reabilitarea zonei de odihnă și agrement "Lacul Sărat" or. Cahul	12 119,40	3 738,60	27,8	3 710,90	3 544,3	95,5
3. Eficientizarea managementului deșeurilor solide RDS	14 266,00	14 266,00	13 745,60	520,4	521,2	100,1
4. Construcția drumului de acces Dimitrova-Acui	15 306,70	15 306,70	0	15 306,70	15 306,5	100,00
5. Reparația capitală a sistemului de canalizare, a stațiilor de pompare și a stației de purificare din or. Cimișlia; construcția sistemelor de canalizare, stațiilor de pompare și reconstrucția sistemelor de aprovizionare cu apă a s. Ecaterinovca	11 656,80	11 659,90	5 489,30	6 167,60	6 165,3	100,00
6. Apă curată pentru comunitățile bazinului r. Prut. (Manta, Crihana Veche, or. Cahul)	16 867,70	16 867,70	15 668,60	1 199,10	1 199,10	100,00
Total mijloace din FNDR	109 339,32	83 153,90	41 542,00	41 609,0	41 440,2	99,6

Denumirea proiectului	Cost total	Alocat GIZ	Inclusiv		Valorificat 2012	% valorificării
			2011	2012		
7. Asigurarea cu apă potabilă a locuitorilor satului Roșu, r-nul Cahul	3161,08	2823,56	553	2831,4	2831,4	100
Total mijloace financiare pentru implementarea proiectelor investiționale în anul 2012	112500,4	88800,46	42095,0	44440,4	44271,6	99,62

Tabel 3 Valorificarea mijloacelor financiare în cadrul proiectelor implementate în 2012.

1.Denumirea proiectului: „Turismul sportiv în promovarea imaginii regiunii”

Complexul Sportiv din Căușeni

Denumirea applicantului: Consiliul Raional Căușeni

Obiectivul general: Consolidarea și intensificarea cooperării regionale în domeniul turismului sportiv prin edificarea Centrului de Tineret și Sport în or. Căușeni și punerea în valoare a obiectivelor turismului sportiv.

Localizarea proiectului: or. Căușeni

Suma totală a proiectului: 39.122,72 mii lei

Suma alocată din FNDR în anul 2012: 14.704,3 mii lei

Suma valorificată din FNDR în anul 2012: 14.703,73 mii lei

Contribuția APL: 1.510,68 mii lei

Contribuția altor finanțatori (de specificat): 0

Activitățile desfășurate în cadrul proiectului:

- au fost executate și finalizate lucrările de betonare a coloanelor clădirii;
- a fost armat și betonat planșeul clădirii;
- au fost montate scările în interiorul clădirii;
- au fost efectuate lucrările de montare a fermelor metalice pe acoperiș;
- au fost executate lucrările de montare a panourilor sandwich pe pereții clădirii și pe acoperiș;
- au fost efectuate lucrări de construcție a rețelelor exterioare de apeduct, canalizare, telefonie electricitate ș.a.

Rezultate obținute:

- coloanele și grinzile clădirii betonate;
- planșeul clădirii armat și betonat;
- scările în interiorul clădirii montate;
- 11 ferme metalice montate (din 11);
- montate integral panourile sandwich pe pereți și acoperiș;
- instalate rețelele exterioare de apeduct, canalizare, telefonie, electricitate ș.a.

Dificultăți întâmpinate:

Pe parcursul semestrului I al anului 2012 au fost efectuate un șir de controale a obiectului de către Inspekția de Stat în Construcții în cadrul cărora au fost identificate abateri de la proiect. Ca urmare au fost de câteva ori sistate lucrările de construcție. Aproximativ 2 luni în cadrul obiectului lucrările au fost stopate. Acest fapt a generat abateri semnificative de la graficul de execuție a lucrărilor.

O altă dificultate ține de calitatea caietelor de sarcini în baza cărora a fost desfășurată licitația. În caietele de sarcini au fost omise un șir de lucrări fără de care finalizarea obiectului nu este posibilă. În semestrul II al anului 2012, proiectul tehnic a fost supus revizuirii în vederea stabilirii volumelor suplimentare de lucrări. Ca urmare, în urma revizuirii proiectului și contractării volumelor de lucrări suplimentare, costul lucrărilor s-a majorat de la 28110,63 mii lei până la 38806,48 mii lei.

2.Denumirea proiectului: „Reabilitarea zonei de odihnă și agrement “Lacul Sărat”

Denumirea applicantului: primăria or. Cahul

Obiectivul general: Dezvoltarea infrastructurii de agrement turistic în regiunea de Dezvoltare Sud, în vederea creșterii economice durabile și echilibrate a regiunii.

Localizarea proiectului: or. Cahul

Suma totală a proiectului: 12.119,4 mii lei

Suma alocată din FNDR în anul 2012: 3.710,8 mii lei

Suma valorificată din FNDR în anul 2012: 3.544,27 mii lei

Contribuția APL: 0

Contribuția altor finanțatori (de specificat): 0

Activitățile desfășurate în cadrul proiectului:

- a fost organizată și desfășurată licitația publică, desemnat câștigătorul, SRL Sabris Com, semnat contractul de executare a lucrărilor la suma totală de 7 229, 14 mii lei. Ulterior în urma depistării unor volume de lucrări suplimentare valoarea lucrărilor contractate s-a mărit până la 9396,73 mii lei
- s-a desfășurat concursul, selectați și angajați responsabili tehnici în cadrul proiectului;
- s-a desfășurat lansarea oficială a proiectului (4 mai 2012);
- au fost executate lucrări de demolare a betonului existent din Lacul Sărat,
- a fost evacuată apa din lac,
- au fost montați stâlpii electrici
- au fost construite rețele de apeduct și canalizare
- executate lucrări de betonare a lacului: integral betonat primul strat și în proporție de 40% betonat stratul al doilea.

Rezultate obținute:

- 2 Responsabili tehnici și un manager de proiect angajați;
- contract de antrepriză cu antreprenorul semnat;
- activitatea de lansare a proiectului desfășurată;
- 1 reportaj la postul TV și 3 reportaje în mass-media locală difuzate;
- betonul din Lacul Sărat demolat și evacuat;
- rețele electrice montate;
- betonat fundul lacului (primul strat integral și 40% stratul al doilea.)

Dificultăți întâmpinate:

În procesul de curățire a Lacului Sărat au fost descoperite izvoare subterane care au împiedicat evacuarea totală a apelor din lac, lucru ce a dus la tergiversarea executării lucrărilor. De asemenea în caietele de sarcini au fost depistate neconformități dintre volumele indicate și volumele reale a lucrărilor. Proiectul tehnic a fost supus reexaminării. În urma reexaminării proiectului a fost încheiat un acord adițional care a majorat valoarea lucrărilor de la 7 229 mii lei până la 9396,73 mii lei.

O altă dificultate semnificativă ține de faptul că forarea sondei arteziene nu a fost coordonată cu AHGEOM acest fapt nu permite execuția lucrărilor de forare a sondei. La moment, applicantul este în

proces de identificare a sondei existente în vederea expertizării acesteia și identificării posibilității de utilizare a ei.

3. Denumirea proiectului: „Eficientizarea managementului deșeurilor solide în RDS”

Denumirea aplicantului: ADR Sud

Obiectivul general: Îmbunătățirea calității mediului ambiant și a sănătății populației din centrele raionale ale RDS prin eficientizarea managementului DMS

Localizarea proiectului: 8 centre raionale din RDS

Suma totală a proiectului: 14366 mii lei

Suma alocată din FNDR în anul 2012: 520,4 mii lei

Suma valorificată din FNDR în anul 2012: 521,15 mii lei

Contribuția APL(2012): 0 lei

Contribuția altor finanțatori : 100 mii lei (EPTISA)

Activitățile desfășurate în cadrul proiectului:

Ținând cont de faptul că 96 la sută din mijloacele financiare alocate pentru acest proiect au fost valorificate în anul 2011, în anul 2012 s-au realizat următoarele:

- au fost tipărite și distribuite materiale promoționale (banere, afișe, pliante) pentru desfășurarea campaniei de informare în cadrul proiectului;
- s-a desfășurat campania de conștientizare în centrele raionale vizate de proiect. Campania de conștientizare a fost desfășurată de către ONG „Millieu Kontact” din orașul Ștefan Vodă. La 15 iunie 2012 a avut loc ședința de totalizare a rezultatelor campaniei de conștientizare cu privire la colectarea separată a deșeurilor;
- în scopul evaluării calității platformelor pentru colectarea deșeurilor construite în cadrul proiectului, au fost efectuate vizite de evaluare a calității lucrărilor în centrele raionale: Cahul, Cantemir, Leova, Taraclia, Cimișlia, Ștefan Vodă, Basarabeasca de către o comisie în componența căreia au intrat reprezentanți ai ADR Sud și Inspecției de Stat în Construcții. S-a constatat că numai în or. Taraclia și Basarabeasca platformele sunt construite calitativ, în celelalte orașe fiind depistate abateri.
- ADR Sud a inițiat procedura de reziliere a contractului cu antreprenorul SRL ”Rodval Const” cu informarea organelor competente – CCCEC, procuratura, MDRC, comisariatele raionale de poliție din Regiunea de Dezvoltare Sud.
- în luna iunie a avut loc ședința de evaluare de către experții ESRA, UE a proiectului ”Eficientizarea managementului deșeurilor menajere solide în RDS”. În cadrul vizitei de evaluare a proiectului experții ESRA, reprezentantul MDRC și specialistul din secția management proiecte au evaluat 6 din cele 8 centre raionale (Cahul, Cimișlia, Cantemir, Taraclia, Leova, Basarabeasca).
- au fost construite 70 de platforme pentru amplasarea containerelor.
- în perioada noiembrie-decembrie 2012 a avut loc predarea bunurilor obținute în cadrul proiectului către beneficiari.

Rezultate obținute:

- campania de conștientizare desfășurată;
- 7 banere amplasate;
- 1 vizită de evaluare a proiectului realizată;
- spot publicitar mediatizat în 2 centre raionale;
- 3 articole despre desfășurarea implementării tuturor activităților din proiect publicate;
- 4 interviuri la radioul național difuzate;

- 400 discuri promoționale elaborate și distribuite în toate liceele și gimnaziile din regiune;
- 1 acțiune practică de colectare a deșeurilor în toate cele 8 centre raionale desfășurată;
- 1 concurs ecologic regional desfășurat;
- 700 pliante distribuite în cadrul campaniei de conștientizare;
- 11 întruniri informative și 8 seminare în fiecare centru raional desfășurate.
- procedura de reziliere a contractului cu SRL “Rodval Const” inițiată;
- 70 platforme construite;
- bunuri în valoare de 14.266,33 mii lei predate către APL-uri.

Dificultăți întâmpinate:

Dificultatea majoră constatată este că, în cadrul proiectului din totalul de 320 platforme planificate pentru construcție, de facto, antreprenorul care a fost desemnat câștigător în cadrul primei licitații a construit doar 250. Circa 50 la sută din platformele date în exploatare au fost construite cu abateri. ADR Sud a inițiat procedura de reziliere a contractului cu antreprenorul și a informat instanțele competente (CCCEC, Procuratura) privind prejudiciile aduse de către antreprenor.

A fost necesar de a anunța licitație repetată și ulterior, construcția a 70 platforme a fost executată de compania Trenul de construcție-montaj nr. 740.

4.Denumirea proiectului: „Construcția drumului de acces Dimitrova – Acui”

Denumirea applicantului: primăria comunei Cîietu

Obiectivul general: Asigurarea accesului locuitorilor comunelor Cîietu și Baimaclia spre centrul raional Cantemir prin construirea unui drum cu lungimea de 4,5 km între satele Dimitrova și Acui.

Localizarea proiectului: s. Dimitrova și Acui r-l Cantemir

Suma totală a proiectului: 15.306,7 mii lei

Suma alocată din FNDR în anul 2012: 15.306,7 mii lei

Suma valorificată din FNDR în anul 2012: 15.306,61 mii lei

Contribuția APL: 0

Contribuția altor finanțatori (de specificat): 0;

Activitățile desfășurate în cadrul proiectului:

- a fost organizată și desfășurată licitația publică, desemnat câștigătorul, compania SRL „Construm”, semnat contractul de executare a lucrărilor în suma totală de 14 684 mii lei;
- s-a desfășurat concursul și a fost selectat și angajat responsabilul tehnic și managerul de proiect;
- în aprilie 2012 au început lucrările de construcție în cadrul proiectului;
- au fost executate lucrările de terasament,
- s-au efectuat lucrări de construcție a sistemului rutier pe o porțiune de 4,6 km.
- s-au executat lucrările de construcție a podețelor tubulare și dreptunghiulare;
- executate lucrările de construcție a trotuarelor

Rezultate obținute:

- tenderul pentru achiziția lucrărilor desfășurat;
- 1 contract de antrepriză cu antreprenorul semnat;
- 1 manager de proiect și un responsabil tehnic angajat;
- drum construit pe o porțiune de 4,6 km.

Dificultăți întâmpinate:

Inițial în cadrul proiectului era prevăzută utilizarea nisipului din cariera locală pentru construcția drumului. La momentul începerii lucrărilor s-a constatat că cantitatea și calitatea nisipului din cariera

locală nu este suficientă pentru realizarea integrală a lucrărilor. A fost necesar de a stabili alte surse de extragere a nisipului, corespunzător s-au majorat și costurile proiectului.

5. Denumirea proiectului: „Reparația capitală a sistemului de canalizare, a stațiilor de pompare și a stației de purificare din or. Cimișlia, construcția sistemelor de canalizare, stațiilor de pompare și reconstrucția sistemelor de aprovizionare cu apă a s. Ecaterinovca”

Denumirea aplicantului: primăria or. Cimișlia

Obiectivul general al proiectului: Reparația capitală a sistemului de canalizare, stațiilor de pompare și a stației de purificare din or. Cimișlia. Construcția sistemelor de canalizare, stațiilor de pompare și reconstrucția sistemelor de aprovizionare cu apă a satului Ecaterinovca. Racordarea sistemului de canalizare a s. Ecaterinovca la sistemul de

canalizare a or. Cimișlia.

Localizarea proiectului: s. Ecaterinovca și or. Cimișlia

Suma totală a proiectului: 11.656,8,8 mii lei

Suma alocată din FNDR în anul 2012: 6.167,5 mii lei

Suma valorificată din FNDR în anul 2012: 6.165,26 mii lei

Contribuția APL: 0

Contribuția altor finanțatori (de specificat): 0

Activitățile desfășurate în cadrul proiectului:

Proiectul a prevăzut trei etape de implementare:

Etapa I - aprovizionarea cu apă potabilă și canalizare a satului Ecaterinovca;

Etapa II - construcția unei porțiuni de sistem de canalizare în or. Cimișlia;

Etapa III - conectarea rețelei de canalizare a s. Ecaterinovca la sistemul de canalizare a or. Cimișlia.

În cadrul etapei I a proiectului au fost desfășurate următoarele activități:

- au fost finalizate lucrările de restabilire a trotuarelor în sumă de 139,78 mii lei
- la data de 26 iunie a avut loc recepția finală a lucrărilor de construcție a sistemului de aprovizionare cu apă potabilă și canalizare a s. Ecaterinovca;

În cadrul etapei a II-a a proiectului au fost desfășurate următoarele activități:

- a fost prezentat de către primăria or. Cimișlia proiectul tehnic care prevede construcția a 4768 m rețea de canalizare;
- a fost elaborată documentația de licitație și lansat anunțul despre licitație. Licitația a fost desfășurată la data de 23 martie. Au fost evaluate ofertele și desemnat câștigătorul SRL “Valdcongrup” cu oferta în valoare de 5 174,8 mii lei;
- au fost construiți 4700 metri de rețea de canalizare sub presiune, construite 18 cămine de vizitare.
- la 11 decembrie 2012 a fost desfășurată recepția finală a obiectului;

În cadrul etapei a III-ea a proiectului au fost desfășurate următoarele activități:

- realizate lucrări de construcție a unei porțiuni de 460 m. de rețea de canalizare de la rețeaua existentă a s. Ecaterinovca până la stația de pompare nr 4 din or. Cimișlia;
- la 20 noiembrie 2012 a fost desfășurată recepția finală a obiectului;
- la data de 11.12.2012 bunurile obținute în cadrul proiectului au fost predate către aplicant.

Rezultate obținute:

- 2 proiecte tehnice elaborate pentru etapa a doua a proiectului;
- 2 licitații publice desfășurate;
- 2 contracte de antrepriză semnat cu antreprenorul;

- 1 manager de proiect angajat;
- 2 responsabili tehnici angajați;
- 3 recepții finale a lucrărilor efectuate;
- 4780 m în 2 linii (total 9560 m) construită rețeaua de canalizare sub presiune de la stația de pompare nr. 4 or. Cimișlia până la stația de epurare din or. Cimișlia;
- 460 m. rețea de canalizare sub presiune construită între s. Ecaterinovca și or. Cimișlia;
- procese verbale de recepții la terminarea lucrărilor și finale semnate și transmise la Inspekția de Stat în Construcție;
- aplicantul proiectului a recepționat bunurile din cadrul proiectului;
- proiectul a fost finalizat integral conform proiectului tehnic.

Dificultăți întâmpinate:

În procesul efectuării lucrărilor de săpare a tranșelor în or. Cimișlia, pe o porțiune de aproximativ 200 de metri au apărut ape subterane, evacuarea cărora a necesitat surse financiare suplimentare. De asemenea în caietele de sarcini au fost constatate unele abateri de la proiect care pot genera cheltuieli suplimentare. În vederea soluționării acestor dificultăți, institutul de proiectare a stabilit volumele de lucrări suplimentare care au fost contractate prin acorduri adiționale.

6.Denumirea proiectului: „Apă curată pentru comunitățile bazinului r. Prut (Manta, Crihana Veche)”

Denumirea aplicantului: primăria c. Manta

Obiectivul general: Construirea infrastructurii adecvate și durabile de alimentare cu apă pentru localitățile Manta și Crihana Veche prin extinderea sistemului de alimentare cu apă centralizat al or. Cahul și creșterea gradului de acces al populației la aceste servicii.

Localizarea proiectului: c. Manta și s. Crihana Veche

Suma totală a proiectului: 16867,7 mii lei

Suma alocată din FNDR în anul 2012: 1199,1 mii lei

Suma valorificată din FNDR în anul 2012: 1199,1 mii lei

Contribuția APL(2012): 0 lei

Contribuția altor finanțatori (de specificat): 0

Activitățile desfășurate în cadrul proiectului:

- au fost finalizate integral lucrările de construcție a rețelei de apeduct pe o lungime de 59 km;
- în perioada aprilie – mai s-au efectuat lucrările de spălare a rețelelor de apeduct;
- începând cu luna iunie a fost executată testarea sistemului de apeduct în comuna Manta și s. Crihana Veche.
- În luna august a avut loc recepția finală a lucrărilor.
- la data de 8.11.2012 au fost transmise bunurile obținute în cadrul proiectului către beneficiar.

Rezultate obținute:

- 59 km rețea de apeducte construite;
- sistemul de apeduct testat;
- 1200 m de trotuar din c. Manta și s. Crihana Veche a fost restabilit
- obiectul transmis către aplicant;

Dificultăți întâmpinate:

Din cauza estimării incorecte a volumelor de lucrări necesare de realizat pentru reabilitarea trotuarelor, aceste lucrări au fost executate cu întârziere.

7.Denumirea proiectului: “Aprovizionarea cu apă potabilă a locuitorilor s. Roșu”

Denumirea applicantului: primăria s. Roșu, r-nul Cahul

Obiectivul general: Satisfacerea nevoilor de apă ale populației din satul Roșu, prin extinderea infrastructurii de aprovizionare respective, în cooperare cu Cahul și satele înconjurătoare

Localizarea proiectului: c. Roșu, r-nul Cahul

Suma totală a proiectului: 3161,08 mii lei

Contributia APL: 0

Contribuția altor finanțatori: 3161,08 mii lei (Suport financiar alocat de către Guvernul României prin intermediul GIZ Moldova)

Suma valorificată din sursele GIZ în anul 2012: 2270,56 mii lei

Activitățile desfășurate în cadrul proiectului:

Pe parcursul anului 2012 s-au executat lucrări de instalare a rețelei de apeduct și a utilajului la stația de pompare, conectarea utilajului la energia electrică.

La data de 22 noiembrie 2012 a avut loc recepția finală a lucrărilor efectuate în cadrul proiectului. La data de 19 decembrie 2012 obiectul a fost transmis către applicant.

Rezultate obținute:

- 14186 m de rețea de apeduct instalată (din 14186 m conform proiectului)
- 36 cămine de vizitare construite (din 36 planificate)
- 2 stații de pompare construite
- bunurile obținute în cadrul proiectului transmise către applicant.

Dificultăți întâmpinate:

Dificultăți semnificative nu au fost.

Pentru anul 2013 Guvernul României va finanța în continuare componenta II a acestui proiect, care prevede construcția a 18 kilometri de canalizare, conectat la sistemul orășenesc din Cahul.

Suplimentar în anul 2012 GIZ a decis să acorde asistență întreprinderii municipale „Apă - Canal,, Cahul la optimizarea managementului operațional al instituției. În acest context a fost reparate și reutilitate blocurile dispecerat și ingineresc, a fost procurat mobilier și echipament IT, echipamente de protecție pentru angajați, procurat echipament special necesar pentru buna funcționare a operatorului. De asemenea, va fi creată identitatea corporativă și site-ul instituțional. Bugetul total al

proiectului- 3.555,43mii lei.

2.2. Asistarea la nivelul RDS a lansării Apelului II de Propuneri de Proiecte

Activitățile și evenimentele organizate în cadrul celui de-al doilea apel de propuneri de proiecte la FNDR sunt prezentate în ordine cronologică mai jos:

- *Sesiune de instruire a formatorilor ADR* desfășurată la data de 22 martie curent la inițiativa MDRC și asistată financiar de GIZ. Activitatea a rezultat cu 16 formatori instruiți, inclusiv 4 specialiști ai ADR

Sud, referitor la etapele și modul de organizare a APP, criteriile și procedura de selectare a proiectelor pentru finanțare din FNDR.

- *Campanie de informare organizată pe teritoriul RDS.* În perioada 30.03- 04.04.2012 MDRC și ADR Sud au organizat cu susținerea GIZ o campanie de informare în Regiunea de Dezvoltare Sud privitor la al doilea APP la FNDR. Această campanie a cuprins patru sesiuni de informare desfășurate în 3 microregiuni și în or. Taraclia. Aria de acoperire - toate localitățile RDS. Cumulativ 201 de persoane, inclusiv formatori, au participat la cele trei sesiuni de informare. După instituția pe care o reprezintă participanții la sesiune pot fi structurați după cum urmează: 66,2% și corespunzător 10,0% APL de nivel I și II din regiune, 4,5% membri activi ai ONG, 2,5 reprezentanți ai mass-media locală și regională, 16,9 la sută angajați ai MDRC, ADR și alte persoane interesate. În cadrul fiecărei sesiuni, participanții au fost informați cu privire la procesul de selectare a proiectelor în cadrul celui de-al doilea apel de propuneri, criteriile de eligibilitate, prevederile Instrucțiunii pentru aplicanți, metodologia de completare a formularului pentru nota conceptuală și cererea completă de finanțare.

- *Consultanță privind elaborarea Notelor Conceptuale.* În perioada 28 martie – 8 mai 2012 potențialii aplicanți din peste 50 localități din RDS au beneficiat de consultanță în vederea elaborării notelor conceptuale. Consultările au fost acordate la sediul Agenției, în ședințe de instruire din cadrul vizitelor specialiștilor ADR Sud în teritoriu, prin poșta electronică, prin telefon și fax.

Cele mai frecvente consultări țineau de formularea ideilor de proiecte cu impact regional, eligibilitatea aplicanților și a parteneriatelor, completarea notelor conceptuale în corespundere cu cerințele Instrucțiunii pentru utilizator.

- *Sesiune de instruire a comisiilor administrative* a fost organizată pe data de 14 mai 2012. Instruirea s-a axat pe următoarele două elemente: procedurile administrative în procesul de evaluare și evaluarea notelor conceptuale prin aplicarea grilei de evaluare. Instruiți membrii comisiilor administrative din regiuni.

- *Recepționarea și evaluarea notelor conceptuale* s-a soldat cu stocarea la ADR Sud a 56 note conceptuale, dintre care 51 au trecut verificarea administrativă și 44 au fost selectate pentru a accede în etapa a doua a concursului.

- *Sesiune de instruire a aplicanților* cu privire la elaborarea cererilor complete de finanțare, desfășurată pe data de 28 mai 2012 în or. Cimișlia. În cadrul sesiunii s-a realizat: informarea aplicanților despre rezultatele obținute în prima etapă a APP la FNDR, instruirea câștigătorilor în elaborarea cererii complete de finanțare, prezentarea procedurii de evaluare a proiectelor și explicarea grilei de evaluare tehnică și financiară, consultanța aplicanților care au depus notele conceptuale pentru proiecte din sectorul apă și canalizare și sectorul managementul deșeurilor solide.

La sesiune au participat în total 59 de persoane, inclusiv formatorii și personalul ADR Sud. 12 reprezentanți ai APL au beneficiat de consultanță în sectorul managementul deșeurilor solide și 16 persoane – în sectorul apă și canalizare.

- *Evaluarea tehnică a proiectelor* efectuată de un grup de experți din trei sectoare relevante pentru APP angajați de GIZ. Experții au prezentat rapoarte de evaluare pentru fiecare proiect. Ulterior, membrii comisiei de evaluare s-au întrunit pe data de 9 august 2012 și în baza rapoartelor prezentate de experți au analizat cererile de finanțare complete, acordând punctaj pentru fiecare proiect. Total în cadrul APP II au fost înaintate 27 cereri de finanțare pentru FNDR. 21 din ele au obținut un punctaj mai mare de 20 puncte și au fost propuse membrilor CRD Sud pentru a fi incluse în POR Sud 2013-2015.

- *Ședința CRD Sud pentru stabilirea listei de proiecte din POR*, care s-a desfășurat pe data de 15 august 2012 și în cadrul căreia membrii CRD Sud au aprobat includerea în POR Sud 2013-2015 a 21 de

proiecte. Din acest portofoliu de proiecte 15 au fost propuse pentru includere în Documentul Unic de Program.

- *Rezultatele apelului 2 de propuneri de proiecte sunt expuse în tabelul 3.*

Prioritatea	Măsura	Nr proiecte colectate la APP	Nr proiecte incluse în POR	Nr proiecte propuse pt DUP
1	1.1. Reabilitarea, modernizarea și extinderea sistemelor de aprovizionare cu apă și canalizare	6	6	3
	1.2. Construcția, reabilitarea și modernizarea drumurilor regionale și a drumurilor locale	9	7	6
	1.3. Reabilitarea căilor de acces spre punctele de trecere a frontierei	1	1	1
2	2.1. Dezvoltarea infrastructurii de afaceri prin crearea și consolidarea incubatoarelor de afaceri, centrelor de consultanță și dezvoltare a afacerilor, centrelor regionale de expoziție, parcurilor industriale	2	0	0
	2.2. Dezvoltarea infrastructurii de colectare, prelucrare, păstrare și comercializare a producției	2	1	1
3	3.2. Gestionarea eficientă a deșeurilor	4	4	3
	3.4. Crearea, modernizarea și reabilitarea infrastructurii turistice și culturale	3	2	14
Total		27	21	15

Tabel 4. Rezultatele Apelului II de propuneri de proiecte

Cele mai multe proiecte au fost înaintate de raioanele Cahul și Leova, câte 5 și Cimișlia-4. Raionul Cantemir nu a prezentat nici un proiect, raioanele Căușeni și Stefan-Vodă doar câte 2.

2.3. Monitorizarea, evaluarea și raportarea asupra proiectelor implementate în RDS

Pe parcursul anului 2012, în cadrul ADR Sud au fost elaborate 12 rapoarte lunare pentru 7 proiecte individuale aflate la faza de implementare. De asemenea au fost elaborate 4 rapoarte trimestriale pe proiecte individuale și 4 rapoarte privind monitorizarea mijloacelor financiare, care au fost prezentate MDRC în termenii stabiliți. La solicitarea MDRC sunt prezentate săptămânal rapoarte privind progresul în implementarea proiectelor investiționale.

În scopul evaluării impactului proiectului ”Eficientizarea managementului deșeurilor menajere solide în RDS”, experții ESRA, UE au efectuat o vizită de evaluare. În cadrul vizitei, experții ESRA, reprezentantul MDRC și specialistul din secția management proiecte au evaluat derularea proiectului în 6 din cele 8 centre raionale. Concluziile experților au fost formulate în raportul de evaluare.

Obiectivul 3. Planificarea, organizarea și administrarea procedurilor de achiziții publice

Realizarea acestui obiectiv vine să asigure satisfacerea necesităților de bunuri, lucrări și servicii ale ADR Sud și ale beneficiarilor în cadrul proiectelor în curs de implementare.

În acest context, agenția asigură respectarea Legii privind achizițiile publice nr.96 din 13.04.2007 și a actelor normative în vigoare la toate etapele de organizare și desfășurare a procedurilor de achiziții publice.

În activitatea pe domeniul dat a fost asigurată succesivitatea în etapele de organizare și desfășurare a procedurii de achiziții publice care prevede:

- elaborarea planurilor de achiziții, anunțului de intenție, documentației de licitație, caietelor de sarcini, parametrilor tehnici și a invitațiilor de participare la concursul privind cererea ofertelor de prețuri;
- crearea prin ordinul directorului agenției a grupului de lucru privind achizițiile publice și asigurarea funcționalității acestuia;
- publicarea în Buletinul achizițiilor publice și în alte surse de informare (pagina web ADR, presa regională) a anunțului de intenție, a invitațiilor pentru participare la licitație/concursul cererii ofertelor de prețuri, precum și informarea operatorilor economici;
- înregistrarea documentelor de licitație la Agenția de Achiziții Publice;
- deschiderea ofertelor și evaluarea acestora de către grupul de lucru, desemnarea câștigătorului și încheierea contractelor de achiziții publice;
- perfectarea și păstrarea dosarelor de achiziție publică.

Astfel, în perioada ianuarie-decembrie 2012 au fost organizate și desfășurate 14 de proceduri de achiziții publice în cadrul a 6 proiecte aprobate spre finanțare în anul 2012 din FNDR. Au fost încheiate contracte în valoare totală de 23,1 mln. lei.

Obiectivul 4. Asigurarea managementului financiar eficient în activitatea ADR Sud și implementarea mecanismelor de finanțare a programelor și proiectelor de dezvoltare regională

Managementul financiar și al gestiunii contabile a ADR Sud s-a realizat în perioada de raportare prin planificarea financiară a cheltuielilor operaționale ale ADR Sud în strictă corespundere cu normativele în vigoare, prin elaborarea planului de finanțare pe proiecte în strictă corespundere cu graficul de implementare a acestora, prin administrarea și gestionarea eficientă a bunurilor din patrimoniu cu respectarea dispozițiilor legale în vigoare, planificarea bugetului agenției (operațional și pe proiecte) și urmărirea execuției acestuia, coordonarea și supervizarea activităților privind managementul financiar pentru toate activitățile derulate, organizarea și conducerea contabilității în conformitate cu dispozițiile legale în vigoare, întocmirea lunară de bilanțe de verificare sintetice și analitice, elaborarea „Bilanțului contabil”, asigurarea și calcularea drepturilor salariale și a altor drepturi de personal, întocmirea și prezentarea în termenii stabiliți a diverselor rapoarte contabile organelor de resort din teritoriu.

În această perioadă agenția a monitorizat procesul de finanțare pe programe și proiecte, a urmărit în permanență nivelul de valorificare a surselor financiare și a propus modificarea devizelor de cheltuieli și a planului de finanțare aprobat.

În vederea utilizării corecte și eficiente a surselor financiare din FNDR și din surse externe, agenția a verificat corespunderea sumelor solicitate pentru finanțare de operatorii economici cu volumele de lucrări efectuate. Acest proces s-a finalizat prin elaborarea de note informative și rapoarte prezentate MDRC în termenii stabiliți.

La capitolul control financiar preventiv, au intrat: verificarea legalității, regularității și conformității operațiunilor în vederea identificării proiectelor de operațiuni care nu respectă aceste condiții, precum și încadrarea în limitele bugetare prin a căror efectuare s-ar prejudicia fondurile publice.

În perioada noiembrie 2011-martie 2012 s-a realizat controlul financiar preventiv pentru stabilirea corectitudinii utilizării surselor financiare alocate din FNDR în anul 2011. În rezultatul controlului a fost prezentat raportul de audit intern cu constatările și recomandările corespunzătoare.

În perioada 29.10.2012 - 28.11.2012, Curtea de Conturi a realizat controlul de audit al activității ADR Sud. Urmează elaborarea raportului consolidat de audit.

Obiectivul 5. Promovarea imaginii Regiunii de Dezvoltare Sud și realizarea principiilor de asigurare a transparenței în activitățile ADR Sud

Activitățile realizate de Agenția de Dezvoltare Regională Sud în perioada anului 2012 au fost reflectate, într-o măsură mai mică sau mai mare, de către sursele media locale, regionale și naționale. În primă instanță, activitățile relevante cu potențial informativ sporit s-au regăsit pe pagina oficială a ADR Sud, pe conturile Agenției de pe rețelele de socializare și informare în masă. Procedura de promovare și asigurare a transparenței s-a realizat într-un mod tradițional, testat de timp. În acest fel s-a urmărit ca informația să ajungă la grupul țintă, constituit din Autoritățile Publice Locale și cetățeni ai Regiunii de Sud.

Comunicatul de presă a fost cea mai utilizată formă de expunere cu privire la desfășurarea unor evenimente sau campanii. După necesitate, pentru fiecare eveniment de anvergură, cu impact sporit, au fost elaborate câte două materiale destinate grupului țintă – invitație sau notă informativă și comunicatul care sistematiza ideile expuse în cadrul evenimentului. Astfel, în perioada de referință au fost elaborate aproximativ 105 de comunicate de presă, invitații și note informative. Materialele, au fost plasate pe pagina oficială a Agenției de Dezvoltare Regională Sud www.adrsud.md, pe portalul informațional www.civic.md, www.comunicate.md, www.contax.com, www.facebook.com, și pe panourile informative din incinta consiliilor raionale ale Regiunii de Sud. De asemenea, au fost expediate unui număr de 500 de beneficiari - reprezentanți ai mass mediei naționale, regionale și locale, ai Autorităților Publice Locale, societății civile, partenerilor și colaboratorilor. Materialele elaborate de către Serviciul Comunicare al ADR Sud au fost preluate de sursele media din țară, din cele înregistrate, numărăm în prezent peste 105 de apariții dintre care 33 reportaje TV, 33 reportaje radio, 175 articole în presa scrisă. S-au arătat interesați de activitatea ADR Sud: Publika TV, FM, Teleradio Moldova, Vocea Basarabiei, Timpul.md, jurnal.md, unimedia.md, adevărul.md, Ziarul de Gardă, Cahulexpress, Gazeta de Sud, Cuvântul Liber, info-sud.md, AiciTV, CimPrim, Bass-TV, Studio-L.md, știrilocale.md etc.

Cea mai sigură și actualizată sursă a constituit-o pagina oficială a ADR Sud www.adrsud.md. În decursul anului curent au fost făcute un șir de modificări care să sporească atractivitatea și utilitatea paginii. Ca aspect exterior, cromatică și forma au fost păstrate, însă au fost adăugate poze de fundal. Au fost făcute modificări în meniul principal, conform sugestiilor MDRC, și schimbat aspectul subcategoriilor de meniu. Documentele cu care operează ADR Sud au fost comasate în colecții pe www.scribd.md și amplasate pe site-ul ADR, oferind posibilitatea vizitatorilor să vizualizeze documentul fără să îl descarce. Spațiul pe serverul *Trimaran* a fost extins cu 6 GB pentru întreg anul 2012.

O parte componentă a activității ADR Sud în perioada raportată a fost Campania de conștientizare cu privire la colectarea separată a deșeurilor menajere solide din cadrul proiectului „**Eficientizarea managementului deșeurilor menajere solide în RDS**”. Campania de conștientizare a avut un scop bine definit și a atins mai multe obiective prin complexitatea ei. Desfășurată în parteneriat cu Organizația teritorială „Mișcarea ecologistă din Moldova”, campania a transmis un mesaj clar pentru care militează ADR - ul și partenerii de dezvoltare regională. A fost mediatizată ca un prim pas în menținerea procedurii de colectarea separată și a implicat copii și tinerii în procesul de persuadare a societății cu privire la necesitatea păstrării unui mediu curat. În cadrul campaniei au fost distribuite materiale informaționale, elaborate de ADR Sud - *Pașii colectării separate; Informații despre proiect*. Pliantele și afișele au fost elaborate împreună cu partenerul Eptisa iar banerele au fost completate și tipărite, designul fiind unul standard, aprobat de către MDRC.

Principalul instrument de captare a atenției din cadrul ADR Sud îl constituie proiectele implementate, cărora li se acordă o atenție sporită în elaborarea Buletinelor informative și a informației destinată

distribuirii. Conform etichetei au fost lansate cele două proiecte de dezvoltare regională: „Reabilitarea zonei de odihnă și agrement Lacul Sărat din Cahul” și „Reparația capitală a sistemului de canalizare, stațiilor de pompare și a stației de purificare din or. Cimișlia” și mediatizate rezultatele implementării celor 7 proiecte ca urmare a vizitelor de monitorizare și a ședințelor de raportare.

Informații despre toate cele 7 proiecte de dezvoltare regională implementate de ADR Sud au fost publicate de pagina web și dispersate grupurilor țintă din Regiune. Imaginile din teritoriu sunt grupate în tipul de articol nou creat „Luna iunie în imagini”, astfel ca vizitatorii să se poată convinge de veridicitatea celor expuse.

Au fost elaborate 12 Buletine Informativ a căror aspect a fost îmbunătățit prin schimbarea designului. Acestea sunt expediate la sfârșitul fiecărei luni beneficiarilor și postate pe www.issuu.com cât și pe conturile Agenției de pe rețelele de socializare și informare în masă.

Cu prilejul organizării și desfășurării Forumului Investițional în Dezvoltare Regională „*Crearea oportunităților de atragere a investițiilor în Regiunea de Dezvoltare Sud*” din 25-26 octombrie 2012, ADR Sud a promovat acest eveniment important pentru Regiunea de Dezvoltare Sud cu ajutorul următoarelor instrumente de comunicare:

- **Invitația** de participare a fost transmisă către mass-media regională și națională în vederea anunțării jurnaliștilor de organizarea Forumului Investițional în Dezvoltare Regională;
- **Comunicate de presă** cu titlurile (1) „*Au început lucrările Forumului investițional în dezvoltare regională, Purcari 2012*”, (2) „*Au început lucrările Forumului investițional în dezvoltare regională, Purcari 2012, Ziua a doua*” și (3) „*Primele rezultate în urma organizării Forumului investițional în Dezvoltare Regională*”, au fost publicate pe site-urile www.adrsud.md, www.comunicate.md, www.civic.md, și transmise prin e-mail partenerilor media în cadrul Forumului, precum și unei liste de 500 de beneficiari (mass-media locală și regională, Autorități Publice Locale, Parteneri de Dezvoltare, Organizații non-guvernamentale, ministere de profil, potențiali investitori, antreprenori, ambasade și misiuni diplomatice);
- **Punga cu materiale promoționale** a fost distribuită la înregistrare tuturor participanților. Aceasta a conținut: Mapa cu materiale generale despre ADR Sud (Strategia de Dezvoltare Sud, broșura – Agenția de Dezvoltare Regională Sud, Comunicatul de presă, agenda evenimentului, pixul cu imprimarea logoului Forumului și ADR Sud, pliant despre procesul de colectare separată a deșeurilor – mesaj promovat intens de ADR Sud prin proiectul „Eficientizarea managementului deșeurilor solide în RDS”, buletin informativ despre proiectul de asistență tehnică a partenerilor Forumului „ESRA”), blocknotes cu imprimarea logourilor partenerilor și a organizatorilor, profilurile investiționale pentru regiunea Sud a Republicii Moldova, memory stick cu toată informația, prezentată la eveniment, în format electronic;
- **Pagina** „Forumul Investițional în Dezvoltarea Regională, 25-26 octombrie 2012” publicată pe site-ul www.adrsud.md, care cuprinde cele mai importante date despre eveniment;
- **Rețele de socializare.** Evenimentul a fost promovat prin intermediul rețelelor: www.facebook.com, www.civic.md, etc.

Ca urmare a promovării Forumului Investițional în Dezvoltare Regională „*Crearea oportunităților de atragere a investițiilor în Regiunea de Dezvoltare Sud*” organizat de ADR Sud, evenimentul a trezit interesul a 45 de instituții media.

Toate activitățile au fost organizate cu scopul de a duce mesajele MDRC și ADR Sud la populația din regiune și întreaga țară. A fost depus un efort comun care va ajunge într-un final să aducă rezultate frumoase. Serviciul Comunicare a urmărit să promoveze, prin toate căile posibile, modalități de accesare a surselor alternative de finanțare, sesiunile de informare și instruire, posibilitățile Regiunii de Sud, capacitatea investițională, atractivitatea turistică, oferind, în acest fel, un spectru larg de informații Autorităților Publice Locale și societății civile din Regiune.

Obiectivul 6. Colaborarea cu partenerii de dezvoltare și atragerea investițiilor în vederea implementării proiectelor în RDSâ

6.1. Colaborarea cu partenerii de dezvoltare

Pentru implementarea cu succes a politicii de dezvoltare regională în teritoriu și ținând cont de faptul, că ADR - urile sunt instituții relativ tinere (create în 2010) responsabile de acest segment al politicii statului în regiunile de dezvoltare, un șir de țări prin intermediul mai multor instituții și organizații s-au oferit să acorde asistență în acest domeniu Republicii Moldova și nemijlocit Regiunilor de Dezvoltare prin intermediul Agențiilor pentru Dezvoltare Regională.

Partenerii ADR Sud, care au adus un aport semnificativ la dezvoltarea RDS și a ADR Sud în anul 2012 au fost:

- 1. Agenția de Cooperare Internațională a Germaniei (GIZ);**
- 2. EPTISA (Companie Spaniolă internațională de consultanță);**
- 3. Agenția Cehă pentru Dezvoltare (ACD) .**

Activitățile realizate în 2012, cu sprijinul partenerilor de dezvoltare sunt în mare parte o continuitate a colaborării fructuoase de la momentul creării Agenției ca instituție.

Cooperarea cu GIZ

În perioada ianuarie-decembrie 2012, ADR Sud a beneficiat de asistență și suport din partea GIZ în următoarele domenii:

1. Finanțarea proiectelor investiționale realizată prin susținerea implementării proiectului „Aprovizionare cu apă potabilă a locuitorilor satului Roșu raionul Cahul”. Costul proiectului 3161,08 mii lei, valorificat în anul 2012 – 2831,4 mii lei. Indicatori de produs obținuți : 14,186 km de rețea de apeduct construită, 36 cămine de vizitare și 2 stații de pompare construite.

2. Planificare strategică și programare, acordând suport ADR Sud la actualizarea SDR Sud, la elaborarea POR Sud 2013-2015 și la elaborarea planurilor regionale sectoriale.

În procesul de actualizare a SDR Sud cu suportul GIZ au fost făcute cercetări în studierea situației existente în domeniul eficienței energetice a clădirilor publice din RDS:

- au fost elaborate 2 modele de chestionare și angajați 3 facilitatori care pe parcurs fiind instruiți, au recepționat chestionarele de la APL și le-au procesat;
- au fost desfășurate 3 sesiuni de instruire privitor la completarea chestionarelor în 3 microregiuni din RDS cu participarea a 168 reprezentanți ai APL;
- distribuite 1540 chestionare, recepționate 812 sau 53%, cota de participare a APL din RDS-73%;
- creată baza de date electronică pe www.geoportal.md. privind EE a clădirilor publice și instruiți angajații ADR privind accesarea acesteia;
- GIZ a susținut financiar organizarea și desfășurarea sesiunii de audieri publice a SDR Sud și a ședinței CRD Sud de aprobare a SDR și a POR Sud 2013-2015.

În procesul de elaborare a POR Sud 2013-2015, GIZ a avut un aport semnificativ la desfășurarea cu succes a celui de al doilea apel de propuneri de proiecte. În acest sens, cu suportul GIZ:

- s-a desfășurat sesiunea de instruire a formatorilor (angajați ADR) în cadrul APP II;
- organizată și desfășurată campania de informare în 3 microregiuni din RDS;
- instruite comisiile administrative responsabile de evaluarea notelor conceptuale;
- organizată și desfășurată sesiunea de instruire a aplicanților cu privire la elaborarea cererilor complete de finanțare;
- organizată și desfășurată sesiunea de instruire a membrilor comisiei de evaluare a proiectelor;

- angajați experți tehnici și evaluate proiectele;

În procesul de elaborare a planurilor regionale sectoriale, exercițiu lansat în luna decembrie 2012:

- s-au organizat și desfășurat la data de 5 și 18 decembrie curent primele ședințe ale grupurilor de lucru pe domeniile AAC și MDS;
- elaborate chestionare pentru colectarea datelor în sectoare;
- organizată ședința comună de planificare a activităților ADR-MDRC-GIZ pentru anul 2013.

În procesul de actualizare a SDSE a raionului Cahul, compartimentul „Aprovizionare cu apă și canalizare” cu suportul GIZ în anul 2012 s-a realizat:

- Organizarea a 2 mese rotunde privind stabilirea opțiunilor și soluțiilor de aprovizionare a localităților raionului Cahul cu apă și canalizare;
- Elaborarea proiectului SDSE a raionului Cahul capitolul „Aprovizionare cu apă și canalizare”;
- Consultări publice la SDSE și aprobarea de către CR Cahul a strategiei actualizate;
- Elaborarea manualului de instruire privind aplicarea metodologiei testate la Cahul pentru actualizarea SDSE.

3. Dezvoltarea capacităților actorilor de dezvoltare regională, este o componentă foarte semnificativă în cadrul proiectului „Modernizarea serviciilor publice locale” implementat de GIZ în R. Moldova. În anul 2012, la acest compartiment s-a reușit organizarea sesiunilor de instruire cu tema:

- Transferul și managementul proprietății publice (pentru specialiștii ADR);
- Inițierea în sistemul de monitorizare bazat pe rezultate (pentru angajații ADR și MDRC);
- Elemente de training în foto-jurnalismul social (pentru specialiștii în comunicare ai ADR);
- Elaborarea proiectelor transfrontaliere în cadrul Programului Operațional Comun Ro-Ua- Md;
- Importanța studiilor de fezabilitate pentru DR;
- Elaborarea ghidului cu privire la bunele practici în scrierea proiectelor și distribuirea acestuia unui număr mare de potențiali aplicanți;
- Elaborarea ghidului pentru APL: de la teorie la practică, cu elemente de atragere a fondurilor internaționale, recomandări practice în identificarea ideilor de proiecte, a surselor de finanțare și stabilirea relațiilor de parteneriat durabile;
- Finanțarea vizitelor de studiu peste hotarele țării pentru actorii de DR: în Estonia și Finlanda, în perioada 22-24 mai 2012, în România în perioada 9-15 septembrie 2012, în Germania în perioada 4-10 noiembrie curent (informații mai detaliate vezi în compartimentul respectiv din raport).

4. Crearea Sistemului Informatic de Gestiune a Documentelor și Înregistrărilor Autorităților Publice Centrale

La solicitarea MDRC și Agențiilor de Dezvoltare Regională, GIZ acordă suport în crearea Sistemului Informatic de Gestiune a Documentelor și Înregistrărilor Autorităților Publice Centrale (SIGEDIA). În acest scop a fost contractată compania românească TeamNet. Pe data de 20 septembrie 2012 la Cimișlia, a avut loc o ședință comună a ADR Sud – TeamNet – GIZ. La ședință s-au întrunit 5 reprezentanți ADR Sud, analistul TeamNet și doi reprezentanți GIZ. În cadrul ședinței, specialiștii ADR au confirmat necesitatea implementării unui sistem informațional și au descris organigrama și specificul activității ADR Sud. Analistul TeamNet a prezentat o versiune preliminară a SIGEDIA și a repartizat chestionarul DMS pentru a analiza mai detaliat nevoile ADR.

5. Desfășurarea Forumului investițional în RDS în perioada 25-26 octombrie a fost susținut financiar de GIZ.

Cooperarea cu EPTISA

Activitatea proiectului, „*Guvernarea deșeurilor - IEVP Est*”, finanțat de UE în cadrul Instrumentului European de Vecinătate și Parteneriat (IEVP) în RDS a rezultat cu elaborarea și aprobarea de către CRD Sud a unui document important în domeniul de planificare strategică a RDS, este vorba de Strategia de gestionare integrată a deșeurilor solide în RDS. Este o strategie-pioner în contextul elaborării strategiilor sectoriale regionale.

Ca o continuitate în cadrul proiectului menționat, în perioada ianuarie-decembrie 2012 ADR Sud cu suportul EPTISA a reușit :

- organizarea campaniei de conștientizare a populației privind colectarea selectivă a deșeurilor menajere în RDS desfășurată în perioada februarie-iunie a.c. cu suportul Mileiukontakt International și de către Organizația teritorială Ștefan Vodă a Mișcării Ecologice din Moldova, în parteneriat cu Centrul de Consultanță Ecologică Cahul și ADR Sud în cadrul proiectului Guvernarea deșeurilor ENVREST;
- Crearea Asociației de gestionare a deșeurilor în RDS. Asociația constituie organul de conducere a întreprinderii responsabile de managementul deșeurilor în RDS, care asigură reglementarea și organizarea managementului deșeurilor în toate unitățile administrativ-teritoriale a Regiunii de Dezvoltare Sud. Membri ai Asociației sunt președinții de raioane din RDS și primarii tuturor localităților din regiune. Asociația constituie organul care va atrage investiții, va asigura un raport cost-beneficiu eficient și va extinde serviciul din centrele raionale în localitățile din împrejurimi. A fost aprobat Statutul Asociației la Adunarea de Constituire a Asociației care s-a desfășurat pe 12 iulie 2012 în or. Cimișlia.
- Desfășurarea concursului de selectare a companiei care va elabora 2 studii de fezabilitate pentru 2 microregiuni stabilite în Strategia privind managementul deșeurilor solide în RDS,

Cooperarea cu Agenția Cehă pentru Dezvoltare

În anul 2012, Agenția Cehă pentru Dezvoltare, a acordat susținere ADR Sud în:

- actualizarea Strategiei de Dezvoltare Regională Sud, în cadrul proiectului „*Suport pentru ADR și CRD Sud privind actualizarea Strategiei de Dezvoltare Regională Sud*”, selectând în acest sens compania Cehă de consultanță DHV;
- organizarea și desfășurarea unei sesiuni de instruire pentru angajații ADR, membrii CRD și specialiști din cadrul CR din RDS în planificarea și programarea regională;
- elaborarea manualului privind metodologia elaborării strategiilor regionale;
- traducerea SDR Sud 2010-2016, varianta actualizată în limba engleză;
- selectarea a doi potențiali beneficiari din RDS, care urmează să beneficieze de suport tehnic în anul 2013 în cadrul proiectului „Procesarea legumelor și/sau a fructelor”, finanțat de ACD;

6.2. Promovarea potențialului și atragerea investițiilor în RDS

Organizarea forumului investițional în RDS

Agencia de Dezvoltare Regională Sud în parteneriat cu Ministerul Dezvoltării Regionale și Construcțiilor, Ministerul Economiei și Organizația de Atragere a Investițiilor și Promovare a Exportului din Moldova a organizat în perioada 25-26 octombrie 2012 la Complexul turistic „Purcari”, Ștefan Vodă, Forumul investițional în Dezvoltarea Regională *„Crearea oportunităților de atragere a investițiilor în Regiunea de Dezvoltare Sud”*.

Scopul evenimentului a fost atragerea investițiilor în RDS, inclusiv suport necesar implementării proiectelor selectate în cadrul Apelului II de propuneri de proiecte în dezvoltarea regională. Evenimentul a avut stabilite următoarele obiective direcționate spre intensificarea fluxurilor investiționale în RDS, și anume:

- Promovarea potențialului de dezvoltare al Regiunii Sud;
- Atragerea investițiilor în diverse domenii;
- Încheierea Acordurilor și crearea parteneriatelor de cooperare;
- Promovarea imaginii Regiunii ca fiind o platformă deschisă atragerii și asimilării investițiilor.

La Forum au fost prezenți circa 170 de participanți, reprezentanți ai: misiunilor diplomatice din Moldova, Ministerului Dezvoltării Regionale și Construcțiilor, Ministerului Economiei și altor ministere de resort, membrii Consiliilor Regionale pentru Dezvoltare, reprezentanți ai Autorităților Publice Locale, companiilor din sectorul privat, ONG-urilor, mass-mediei locale și naționale. De asemenea, au participat organizații care facilitează dezvoltarea economică a Republicii Moldova, precum: ODIMM, MIEPO, GIZ, ESRA, USAID, UNDP, Banca Mondială, EPTISA, etc.

La Forum au fost prezenți reprezentanți a 12 țări: România, Rusia, Germania, Ucraina, Spania, Suedia, Emiratele Arabe Unite, Italia, Germania, SUA, Finlanda, Polonia.

Forumul investițional în dezvoltarea regională a reprezentat o excelentă oportunitate de a promova potențialul investițional al Regiunii de Dezvoltare Sud. Au fost elaborate și distribuite potențialilor finanțatori 2 broșuri privind Profilurile investiționale pentru RDS și Portofoliul de proiecte din RDS ;

A fost inițiat dialogul cu potențialii donatori ai proiectelor care necesită finanțare pentru a fi implementate, aceștia sunt:

- Agenția de Cooperare Internațională a Germaniei (GIZ) în Moldova
- Compania HFT Network Oy, Finlanda - Managementul deșeurilor
- Proiectul finanțat de Uniunea Europeană – „Guvernarea deșeurilor – I EVP Est” EPTISA
- BirdLife International, Ukrainian Society for the Protection of Birds
- Institutul de Studii și Proiectări Energetice (ISPE), București, România
- Uniunea Europeană, Banca Mondială, UNDP, USAID, Ambasada Germaniei și Ambasada Rusiei în R. Moldova.

În cadrul forumului ADR Sud a încheiat 2 acorduri de parteneriat cu Provincia Novara din Italia și cu Societatea pentru biodiversitate „BirdLife” din Ucraina.

Încheierea Acordului de colaborare cu Corpul Păcii SUA din Moldova

În cadrul programelor: „Dezvoltare Comunitară și Organizațională” și „Dezvoltarea Agrobusiness - ului și Business-ului Rural” în cadrul ADR Sud activează doi voluntari al Corpului Păcii în domeniul dezvoltării locale și regionale. Aceștia asistă specialiștii agenției în implementarea activităților curente.

Voluntarii oferă viziuni diferite din perspectiva altor țări și preluarea bunelor practici în domeniile de interes conexe dezvoltării regionale.

În contextul identificării surselor alternative de finanțare a proiectelor de dezvoltare regională, ADR Sud a solicitat voluntarului Corpului Păcii și implicarea în activități de identificare a oportunităților de finanțare pentru beneficiarii proiectelor. În anul 2012 au fost identificate idei de proiecte care urmează să fie dezvoltate în proiecte și aplicate spre finanțare către această organizație internațională.

Elaborarea în cadrul ADR Sud a proiectelor soft și aplicarea lor în cadrul a diverse programe de finanțare.

- În ianuarie 2012, a fost elaborată și înaintată Nota Conceptuală în cadrul Programului Operațional Comun România - Ucraina - Republica Moldova 2007 – 2013, cu titlul *„Cooperarea transfrontalieră pentru promovarea eficientă a atractivității investiționale a regiunilor din zona de frontieră”*. Scopul proiectului: Promovarea unei interacțiuni mai mari între oameni și comunitățile care trăiesc în zonele de frontieră. Obiectivul general: De a crea o dezvoltare economică mai durabilă în regiunile vizate în cadrul proiectului (România - Iași și Galați, Republica Moldova - întreg teritoriul, Ucraina - Regiunea Odessa și Sevastopol) prin intermediul autorităților locale, care vor identifica și promova oportunitățile de investiții în zona de frontieră.
- În mai și apoi în octombrie 2012, ADR Sud, a aplicat pentru un proiect către Ambasada Republicii Cehe din Chișinău, cu titlul: *„Dezvoltarea capacităților actorilor locali pentru punerea în aplicare a politicilor de dezvoltare regională”*, având ca obiectiv general: susținerea dezvoltării socio-economice echilibrate și durabile a RDS prin consolidarea capacităților locale pentru punerea în aplicare a politicilor de dezvoltare regională.
- Pe 18 mai a fost înaintat conceptul de Proiect Twinning către MDRC, din cadrul programului *„Consolidarea capacităților în dezvoltarea regională în Republica Moldova”*, finanțat de UE, începând cu 1 ianuarie 2012, este implementat cu suportul ministerelor omoloage din Franța și România în parteneriat cu ministerele sectoriale din Republica Moldova. Titlul proiectului este: *„Sprijinirea ADR Sud și a partenerilor săi regionali în dezvoltarea Strategiei Regionale pentru dezvoltarea economică”*. Obiectivul general: preluarea și implementarea unor practici inovative de elaborare a strategiilor regionale de dezvoltare economică.
- În calitate de partener ADR Sud a fost inclusă în proiectul aplicat de **Fundația United Europe** din România cu titlul *„Crearea coeziunii sociale și culturale pentru generațiile viitoare la frontierele România, Moldova și Ucraina”*, aplicat la Programul Transfrontalier.
- În calitate de partener ADR Sud vine în cadrul proiectului COWANDA, applicant APDM Galați, România care prevede elaborarea unei convenții internaționale privind managementul deșeurilor navale pe Dunăre. Proiectul a fost lansat în luna octombrie 2012. În cadrul proiectului nominalizat, pentru anul 2013 este prevăzut elaborarea unui studiu privind starea actuală în domeniul managementului deșeurilor navale pe Dunăre (segmentul aparținând R. Moldova). În cadrul proiectului COWANDA vor fi elaborate un șir de materiale de conștientizare, care vor fi distribuite actorilor interesați. Costurile activităților realizate în cadrul proiectului sunt acoperite integral de aplicanți.

Informarea potențialilor aplicanți din RDS despre oportunitățile de finanțare

În scopul *identificării surselor alternative de finanțare* pentru proiectele din RDS, ADR Sud utilizează instrumentele de informare a APL și altor actori interesați cu referire la potențialii donatori pentru

proiectele din R Moldova. În acest sens în cadrul sesiunilor de instruire organizate de ADR Sud au fost distribuite participanților listele și datele de contact ale potențialilor donatori.

De asemenea, pe site-ul ADR Sud, au fost plasate anunțuri despre programele care oferă finanțare, cum ar fi:

- Concursul proiectelor de inovare și transfer tehnologic pentru anul 2013, lansat de Agenția pentru Inovare și Transfer Tehnologic din cadrul Academiei de Științe a Moldovei, cu finanțarea din bugetul de stat în mărime de până la 50% din costul total al proiectului. Anunțul despre colectarea cererilor de finanțare din cadrul programului „PARE 1+1”, în care Organizația pentru Dezvoltarea Sectorului IMM a lansat procedura de colectare a cererilor de finanțare nerambursabilă în cadrul Componentei III „Finanțarea afacerilor/Regula 1+1”;
- Lansarea procedurii de colectare a proiectelor (în iunie 2012) finanțate din Fondul pentru Eficiența Energetică, alocat din Bugetul de stat, inclusiv pentru instituțiile publice.

6.3. Schimb de experiență internațională

Întru fortificarea capacității instituționale, atingerea unui nivel înalt de profesionalism al actorilor locali în implementarea cu succes a SDR Sud, în perioada de referință au fost efectuate 6 vizite de studiu peste hotarele țării.

Vizita de studiu în Cluj-Napoca, România

Directorul ADR Sud, Maria Culeșov, a participat la conferința internațională „Regional development in South East Europe – Challenges-Opportunities-Solutions”, pe 9-10 martie 2012. Conferința din cadrul proiectului Regional Development, implementat de Fundația Civitas pentru Societatea Civilă, filiala Cluj, cu sprijinul financiar al Fundației Soros România, prin programul East East: Partnership Beyond Borders. În cadrul conferinței au fost prezentate studii de caz, politici publice, articole pe această temă din țări participante. De asemenea, s-a vorbit despre cum s-a dezvoltat regionalizarea în statele europene, despre transparența formării bugetului și cheltuielilor banilor publici în administrațiile publice locale.

Vizita de studiu în Estonia și Finlanda

Agenția de Cooperare Internațională a Germaniei (GIZ) a sprijinit deplasarea a opt reprezentanți ai Ministerului Dezvoltării Regionale și Construcțiilor (MDRC), precum și ai Agențiilor de Dezvoltare Regională (ADR), în Estonia și Finlanda, în perioada 22-24 mai 2012. Astfel, participanții au avut posibilitatea de a se întâlni cu acele instituții care au pus în practică politicile europene de dezvoltare regională și oferă servicii publice locale de calitate cetățenilor, de la aprovizionarea cu apă și canalizare la colectarea și tratarea deșeurilor. Vizita de studiu a avut loc grație suportului acordat prin intermediul proiectului GIZ „Modernizarea serviciilor publice locale în Republica Moldova”.

Directorul Agenției de Dezvoltare Regională Sud, Maria CULEȘOV, s-a aflat în perioada 27-29 iunie într-o vizită de studiu în Ploiești, România ca reprezentant al delegației conduse de viceprim-ministrului, ministrului Economiei, Valeriu LAZĂR. Delegația a învățat din experiența României la capitolul atragerea investițiilor în parcuri industriale.

Delegația condusă de ministrul Economiei a vizitat cel mai mare parc industrial și logistic din Estul Europei, Parcul industrial DIBO, înființat în 1998. Acesta găzduiește și cel mai mare parc de panouri solare din România, lansat la începutul lunii iunie curent. În ziua de 29 iunie curent, delegația a participat la un Forum al oamenilor de afaceri, organizat de Camera de comerț și Industrie Prahova, Camera de Comerț și Industrie din Moldova și Organizația de Atragere a Investițiilor și Promovare a Exportului (MIEPO). Din delegația moldovenească au făcut parte și reprezentanți ai Organizației de Atragere a Investițiilor și Promovare a Exportului (MIEPO), Camerei de Comerț și Industrie, administrația și rezidenții ai parcurilor industriale din Moldova, în total 20 de oameni de afaceri. Vizita a fost organizată cu sprijinul Ambasadei Moldovei la București.

Vizita de studiu în România

Cei 26 de membri ai grupului de lucru responsabil de a identifica soluția juridică cea mai practică pentru livrarea în comun a serviciilor de apă și canalizare în localitățile Crihana Veche, Roșu, Manta și Cahul au mers în perioada 9-15 septembrie 2012 într-o vizită de studiu în România. Deplasarea a avut loc grație suportului acordat prin intermediul proiectului GIZ „Modernizarea serviciilor publice locale în Republica Moldova”. În această vizită au participat reprezentanți ai APL, ADR, CRD, Apa Canal Cahul și consilieri raionali, experți în apă și canalizare. Prin organizarea vizitei de studiu în România, GIZ își propune să faciliteze adaptarea experienței de succes a județelor Satu Mare și Maramureș la realitățile și necesitățile raionului Cahul. Programul deplasării a inclus vizita în cinci localități din județul Satu Mare și două din Maramureș, România, care au reușit să găsească o formulă practică de cooperare intercomunitară pentru serviciul de apă și canalizare.

Vizita de studiu în Polonia

Reprezentantul ADR Sud de comun cu reprezentanți ai Ministerului Dezvoltării Regionale și Construcțiilor, ai Agențiilor de Dezvoltare Regională Nord și Centru și a membrilor CRD din cele trei regiuni au efectuat, în perioada 21-28 octombrie curent, o vizită de studiu în Polonia.

Scopul vizitei a fost de a prelua experiența Poloniei în implementarea și monitorizarea proiectelor de infrastructură. În cadrul vizitei, au fost organizate ședințe de informare cu participarea specialiștilor polonezi, care au abordat subiecte relevante printre care: planificarea strategică la nivel național și regional, implementarea proiectelor PPP, prezentarea bunelor practici și exemple a proiectelor de infrastructură. În voievodatul Pomerania, participanții au făcut cunoștință cu activitatea Consiliului voievodatului și au participat la un atelier de instruire. Vizita la proiectele infrastructurale în

orașele Gdansk și Sopot (PGE Arena Gdansk, Centrul balnear în Sopot) au oferit posibilitatea discutării instrumentelor utilizate și cooperării între instituții.

Vizita de studiu a fost organizată în cadrul proiectului: „Consolidarea capacității administrației publice în Republica Moldova în domeniul pregătirii documentelor strategice și a proiectelor de infrastructură”. Proiectul respectiv este implementat în perioada iunie-decembrie 2012 de MDRC din Republica Moldova și Ministerul Dezvoltării Regionale din Polonia.

Vizita de studiu în Germania

Specialistul în comunicare al ADR Sud de rând cu un grup de funcționari ai Ministerului Dezvoltării Regionale și Construcțiilor, Agențiilor de Dezvoltare Regională Nord, Centru și Sud, Academiei de Administrare Publică și societății civile au efectuat în perioada 4-10 noiembrie curent o vizită de studiu în Germania pentru a participa la un program de formare în domeniul regionalizării serviciilor publice locale și a implementa, ulterior, experiența în

țara noastră.

Tematica programului de studiu a fost „Dezvoltarea regională prin cooperarea intercomunitară: cadru conceptual și practici de succes” și este gestionat de către Centrul de Competență pentru Dezvoltarea Capacității Umane (HCD) Europa, Caucaz și Asia Centrală. HCD este o structură de dezvoltare a capacităților a GIZ.

În cadrul vizitei de studiu delegația R. Moldova a studiat organizarea administrativă a teritoriului Germaniei, a discutat despre mecanismul de cooperare a administrațiilor în scopul implementării proiectelor durabile, a luat cunoștință cu documentele strategice în dezvoltarea regională, inclusiv Planul de organizare spațială a Germaniei pentru 2007-2013.

Participanții au întreprins o vizită pe teren la Asociația de valorificare a deșeurilor din Zweckverband, Bavaria unde au observat procesul de livrare, depozitare și incinerare a deșeurilor.

Organizarea vizitei de studiu a fost efectuată în cadrul proiectului Modernizarea serviciilor publice locale în Republica Moldova”, implementat de Agenția de Cooperare Internațională a Germaniei (GIZ).

Concluzii.

Prezentul raport este cel de al treilea raport anual de activitate, elaborat de către ADR Sud .

Anul 2010 a fost anul, când Agenția s-a creat ca instituție, a fost angajat un nucleu de specialiști în diverse domenii specifice DR, creată baza tehnico-materială a ADR. În anul 2010 a fost lansat primul APP și elaborat în baza proiectelor acumulate primul POR 2010-2012.

În anul 2011 au fost consolidate capacitățile instituționale ale ADR prin angajarea de noi specialiști în diverse specializări, dotarea ADR cu spații și echipament necesar, dezvoltate capacitățile actorilor de DR, dar principalul, în anul 2011 a fost testat mecanismul de implementare a proiectelor regionale. S-a lansat implementarea a 8 proiecte regionale, inclusiv unul finanțat din surse externe.

Activitățile realizate de ADR Sud în perioada ianuarie-decembrie 2012 sunt în mare parte o continuitate a realizărilor din anul 2012. Cinci din cele 7 proiecte în derulare în RDS gestionate de ADR Sud în 2012 sunt proiecte în implementare din anul 2011. Pentru implementarea proiectelor date au fost alocăți 41609 mii lei din FNDR și 3161,08 mii lei din sursele GIZ Moldova. 4 proiecte cu finanțare din FNDR și 1 proiect finanțat de GIZ Moldova au fost finalizate. Au fost transmise pe parcursul anului către beneficiari bunuri în valoare totală de 47,7 mln. lei.

Anul 2012 a fost marcat de două evenimente majore.

- A fost lansat cel de al doilea APP, care spre deosebire de primul apel a avut 2 etape de implementare, etapa de colectare a NC și etapa de colectare a cererilor complete de finanțare;
- A fost elaborat POR Sud 2013-2015;
- A fost actualizată SDR Sud 2010-2016. Rezultatul cel mai important al acestei activități a fost identificarea unui nou domeniu de intervenție – Eficiența Energetică.

Ținând cont de experiența acumulată în această perioadă și de lecțiile învățate, pot fi trase următoarele concluzii:

- ADR sunt instituțiile pilot în implementarea Strategiei de descentralizare a țării. Ele sunt veriga de legătură între autoritățile de nivel central și local. ADR trebuie să asigure sinergia în implementarea politicilor sectoriale în regiuni, în acest sens de capacitățile instituționale ale ADR depinde în mare măsură reușita implementării politicii de DR;
- CRD au trecut testul de calificare prin aprobarea mai multor documente de importanță majoră pentru regiune;
- ADR a stabilit relații de colaborare cu diverse instituții de nivel central și local implicate direct sau tangențial în procesul de DR;
- Sub aspect pozitiv au venit modificările în Instrucțiunea pentru utilizatori, care a prevăzut cele 2 etape ale apelului(NC și CF);
- În cel de al doilea APP, APL au obținut experiență în elaborare de proiecte, mai ales sub aspectul impactului regional, creare de parteneriate și calitatea propriu zisă a proiectelor;
- O experiență pozitivă au obținut angajații ADR în elaborarea/actualizarea principalelor documente de planificare regională, SDR Sud și POR Sud 2013-2015.

- Au fost extinse ariile de intervenție în cadrul proiectelor comune realizate cu suportul partenerilor de dezvoltare (GIZ și EPTISA);
- A fost creată Asociația de gestionare a deșeurilor în RDS organul de conducere a întreprinderii responsabile de managementul deșeurilor în RDS;
- A fost testat mecanismul de elaborare și aprobare a strategiei sectoriale regionale (Strategia managementului integrat a deșeurilor solide în RDS) și mecanismul de cooperare intercomunitară în prestarea de servicii publice (experiența de la Cahul);
- A fost desfășurat cu succes primul Forum investițional în RDS;
- ADR Sud este participant la proiectul pilot dezvoltarea Sistemului Informațional Automatizat “Registrul de stat al achizițiilor publice” (SIA RSAP)

În același timp, merită menționate și unele probleme, care considerăm că tergiversează implementarea politicii de DR în regiune:

- ✓ Activitatea de implementare propriu-zisă a proiectelor, care astăzi este pusă în sarcina ADR, este în detrementul altor activități majore cu care ar fi trebuit să se ocupe agenția (diversificarea surselor de finanțare pentru proiecte regionale, consultarea aplicanților pentru elaborarea unor proiecte mai calitative, etc.);
- ✓ Lasă de dorit calitatea documentației tehnice pentru proiectele înaintate, ca rezultat caietele de sarcini elaborate, în multe cazuri, nu conțin toate lucrările necesare de efectuat, în consecință intervine modificarea pe parcurs, fapt ce aduce la tergiversarea termenilor de implementare a proiectelor, la creșterea costurilor de implementare;
- ✓ Începând cu anul acesta a fost modificat regulamentul de angajare a managerilor de proiect, care prevede trecerea acestui angajament în seama beneficiarilor. MDRC a solicitat ca managerii angajați să fie persoane de o calificare respectivă și experimentate în domeniu. Suplimentar este de menționat că regulamentul respectiv nu prevede organizarea concursului de angajare. La moment APL întâmpină dificultăți în identificarea în teritoriu a specialiștilor capabili să îndeplinească atribuțiile de manager. Plus salariul mic pe care îl oferă angajatorul nu motivează o responsabilitate sporită față de implementarea calitativă a proiectului.
- ✓ Dificultăți a prezentat și procesul de transmitere a bunurilor către aplicanți. Nu a fost clar stabilit de la bun început care este statutul bunurilor obținute în urma implementării proiectelor fapt care a generat confuzii și dificultăți în procesul de transmitere a bunurilor către aplicanți.
- ✓ Rămâne dificilă și colaborarea ADR cu APL, principalii beneficiari ai proiectelor, la compartimentul „Implementarea proiectelor”, interesul cărora față de acest obiectiv lasă de dorit.
- ✓ Ca și în APP I, în APP II a fost foarte mică ponderea proiectelor înaintate de aplicanți pe prioritatea II- dezvoltarea economică a regiunii, aplicanții fiind acsați mai mult pe proiecte de infrastructură;
- ✓ Mărimea mică a FNDR (1% din mărimea BS anual), în comparație cu suma totală a proiectelor înaintate, micșorează șansele de finanțare și descurajează aplicanții;

Ținând cont de reușitele obținute de la momentul lansării implementării politicii de DR până în prezent și de lecțiile învățate, ADR Sud va continua realizarea activităților care vor sta la baza implementării cu succes a SDR Sud, pentru prosperarea continuă a RDS și a populației acestei regiuni.